

Ujabb névsor: hazaérkezett munkaszolgálatos hadifoglyokról

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 35. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 AUGUSZTUS 28.
5707 Elal. 13.

KORTESBESZÉD

Irta: Rónai Mihály András

1.
Most vasárnap indul a honalapítás óta először tiszta, demokratikus képviselőválasztásra az ország népe.

Szó, sines róla, tisztának tisztán volt — a demokrácia összes illemszabályai szerint — már a 45-ös választás is; még utólag sem akadhat senki idehaza éppoly kevésbé, mint kívált külföldön, aki széplőt találhatna rajta. A neofiták minden buzgóságával, megható odaadásával iparkodtunk, hogy a demokrácia összes formai kellékeinek eleget tegyünk. Sikertült is az igyekezet; oly gyászos tökélytel sikerült, hogy éppen csak a demokrácia tartalmi lényegé valloita kárát. *Fiat plebiscitum, percat democra-* — kiáltottuk vakbuzgón; s nem voltunk változatosak. Még közársaság sem voltunk, de már szavazócsodulát nyomtunk — legkülönb publicistánk pompás szavával élve — a vértől még frissen csepegő kezébe is, melyek aztán e cédulát (megfelelő fasizista párt fatális hiányában) annak a jobb sorsra érdemes és azóta meg is tisztult demokratikus pártnak gyűjtőúrnájába dobták, amelyről azok, akikre e szavazatok estek, két éven keresztül sorra hasádoztak le, hol össze-

esküvők, hol szökevények, hol meg csupán parlamenti fasizáns pártok s csoportok, amolyan magyar változatú *Uomo Qualunque*-mozgalmasdík gyanánt. *Naturam expellat furca, tamen usque recurret;* a parlament megkorrigálta önmagát, a természet kitört s kérte jogait, azaz magyarán — kijött a farba. S ha legalább e nyaktörő mutatvánnyal, a demokrácia e halálmegvelő szálómortáléjával sikerünk lett volna a külföld előtt, a demokratikus *fair play* hidegvérű pontozóbiráinak s a parlamentárizmus finnyás táncmestereinek szemében, kiknek tapsaira annyira vágytunk, kiknek egy elismerő biccentése is megért volna mindent! Mindent... Talán még azt is, hogy a demokrácia betűjét rászabadítottuk a demokrácia szellemére: ülj meg, falja fel — csak tegyen szalonképessé végre az igazi, a valódi, a régi, a kutyabőrös demokrata népek között!

Sznobok voltunk, naivak voltunk: persze, hogy nem sikerült. *Hiába választottunk meg egy-két tucat fasizistát, még mindig nem vagyunk eléggé demokraták* — épp a mult csütörtökön golyóztak ki legutóbb.

A magyar közársaság megpróbál tehát most végre szö-

lőből bort csinálni: demokráciát választanak majd demokráciát most vasárnap képviselővé — vagy (legyünk szerényebbek) olyanok választanak majd bizonyíthatóan demokráciát, akikről a fasizmus legalább is nem bizonyítható. Az aztán más kérdés, hogy a választók száma még e restrikió után is jóval magasabb, mint tavalyelőtt — s épp ez az, ami döntően bizonyítja egyrészt, a demokrácia gyors és diadalmas hódítását, másrészt a tételt, melyre a kormányzat az új választások kiírását alapította: hogy a régi nemzetgyűlés valóban nem fejezte ki többé a nemzet akaratát.

Hogy ezáltal milyen sikerünk lesz külföldön, most sem tőlünk függ — hírünk a világban (egy bizonyos világban) immár harmadik esztendeje meglehetősen független szándékainktól és cselekedeteinktől. Hanem idehaza — s ez a fő — mintha ezáltal valóban volnának biztosítékaink végre-valahára a siker, a demokrácia tartalmának sikere felől. S ezért merem e sorokat azzal a meglepő, de szinisz mondattal kezdeni, hogy a honalapítás óta először tiszta, demokratikus képviselőválasztásra az ország népe most vasárnap indul.

2.

Az ország népe... s közte — természetesen — a zsidók.

Ha nem is vigjátékot, vagy szomorujátékot, de a Tóth Kálmán vigjátékának — *Nők az alkotmányban* — némi travesztálájával, érdekes és tanulmányos történelmi művet tehetne (s kellene is) írni az adatokból, hogy' és mint szerepelt itt eddig a zsidó az alkotmányban. Azaz: mint az alkotmány saucain belül került politikai lény — mint választópolgár.

A történelmi művet persze hejre irhatom meg itt — még csak fel sem vázolhatom. Annyit azonban — mint legfontosabb jellegzetességet — mégis megemlíthetek talán, hogy a zsidó alkalmassint csak most érkezik el addig a politikai fejlődési fokig (legalább is szavazótömegeiben), hogy szavazatát másvallásu polgártársai módjára *osztályhelyzete s politikai szimpátiái, ne pedig üldözött-mivolta s jogos politikai főbiái szerint* adja le. A zsidóság ugyanis nyilvánvalóan nem jelent szociológiai egységet, vagy politikai állásfoglalást — *osztályhelyzete s politikai szimpátiái* éppúgy különféle rétegekre tagolják, mint a társadalom egészét. A „zsidóság”, mint „politikai” egység (lásd: „ju-

Ára 1 forint

deo-pluto-demo-bolszevitaság") sohasem volt egyéb, mint az üldözhetőség céljaira kreált, mondvascsinált gyűjtőfogalom. Am e mondvascsináltság egy ponton mégis valósággá lett: ahol a mondvascsinált egységből botcsinálta egység lett, ahol ugyanis — mint minden választáson — e botcsinálta egység, valóban politikai egységként viselkedett, amely a maga zsidóként való fenyegetettségében (főltetőbb természetesen) szavazatát mindenkor annak adta, akiktől a maga zsidó mivoltában védelmet remélt. Ilyenformán a zsidó voltaképpen még csak választópolgár sem volt igazán, hanem inkább csupán egy-egy reménybeli patrónus politikai szabadosa.

Eltekintve a szinmagyar vidékek önállóbb kifelé s a környezetet kuruc-váltásban osztozó zsidó kisebbségétől, így lett a kiegyezéstől az első világháborúig a zsidóság a kormányon lévő, az emancipáló, a Tiszasziárral beszámoló, majd recipiáló — ám egyébként retrográd és antidemokratikus — szabadpárti pártoknak, illetve munkáspárti-
nak ugyszólván lettari szavazó-stokkjává. A terézvárosi zsidó kisebbségnek lázadásának első hővete, Vázsonyi Vilmos — aki már azzal is forradalom volt, hogy a demokrácia tetejének vélté „a zsidó is ember” egyeztető feltevé, de magával a valódi forradalommal éppugy szembefordult, mint akár Tisza István — egészen 1918-ig meglehetősen magányosan ült abban a képviselőházban, melybe a zsidó szavazók többsége mágnasokat, dzeentriket és egyéb versenytársatlétalajdonosokat küldött volt be. Védelmet, mely határozta, a zsidó többség tőlük remélt, s nem Vázsonyitól, aki tekintélyesebb képviselőcsoport élén a parlamentbe — csak Orgovány után kerülhetett be. De még így is tekintélyes száma zsidó szavazat jutott Belbennnek, aki „konszolidált”, sőt még Gömbösnek is, aki „brevidált”. A fellángoló és jogos politikai háttér ebben az időben ajándékozta ugyan meg egy-egy valóban megható szépségű kegyeleti mandátummal Vázsonyi Jánost és Ruppert Rezsőt: s volt egy zsidó értelmiségi elit Budapesten, mely még a Gábeli-körben nevelkedett, s amely — mint az előző generációk zsidó elit-kisebbsége a Kossuth-párt — a két világháború közötti korban a szocializmus pártja adta szavazatát. Am nagvobb tömegű zsidó szavazatot a mun-

káspártok is éppugy csak Auschwitz után kaptak, mint Vázsonyiék Orgovány után. Azóta, amint az időben a gyötrelmes élménytől távolodunk, az ország közlérsadalmanak rétegeibe tagozódott zsidóság politikai állásfoglalásában is kinek-kinek osztályhelyzete kezd érvényesülni, ami igen természetes, sőt egyedül természetes folyamat.

3.

Korteszbeszéd — iriam cimnek e cikk főlé; de egyetlen pártnak sem korteszkedem e hasábon, hivatalos fórumán egy közösségnek, mert osztályhelyzete s politikai vonzókása különféle pártok mögé állít s különféle férfiak mögé, kik szavazatára ezért, vagy azért okkal számítanak. Ellenkezőleg: üdvözlöm a fejedelmet, a lehetőséget, mely végre megnyílt, hogy a zsidó ne azért szavazzon, mert zsidóként félénkedője van, s ne oda, ahonnan zsidóként védelmet remél, hanem azért, mert emberként reménykedője van, s oda, ahonnan emberként jobb jövőt remél. Hisz zsidóként is csak így lehet reménye s jövője — többé soha másként (amint valójában másként eddig sem lehetett).

Ha korteszkedem, egyetlen korteszkedem. Soha többé Auschwitzot — tehát soha többé ellenforradalmat. Soha többé rabizoltságot — tehát soha többé senki szolgátságát. Világ, jog és igazság: oszthatatlan. Ne segítünk többé soha senkit abban, hogy egyetlen tégláját is kihúzza: mert ránk szakad különben. Szavazzon a zsidó — de ne a zsidó szavazzon, hanem az ember, kinek zsidóként is vége, ha nem teszi lelkében patikamérlegre a szavazatát.

Az emberiség közös jövődjére szavazzon — ha zsidóként meg akarja érni a jövődőt.

Keresem Kérmet

Weisz Istvánt,

(szül. 1915. hókereskedő). Alsó-dabasi 191/52 százzal Oroszországban túlt el. Kérem aki bármilyen tud értesítsen. Paulay Ede-utca 41. III. 3.

Közlegelő Ki tud férjéről

Aczél Jenőről

(szül. 1902, Győr) és fiáról

Aczél Ervinről

(szül. 1925, Budapest), kik 1945 március 28-án még Készen voltak a betegszobában. Bárki bármilyen tud róluk, értesítse aggodó feleségem, illetve anyát Aczél Jenőné, V. Széget-utca 23. III. 1.

Szeptember 7: emlékező körmenet a rákoskeresztúri izr. temetőben

A temető fának leveleit lassan sárgává érlelik az augusztus végi nap perzselő sugarai. Csend van a halottak birodalmában, csak néhány sirlógató lassu, vontatott lépésének zaja zavarja a némaságot. Ma még csend van odakint a temetőben.

Nemsokára itt az ősz és hűvösöztötenek a féltelmes napok. Az ünnepek előtt megélekkül a temető. Villamosok hosszú sora hozza ki majd a kegyeletet, hozzátartozókat. Ilyenkor a nagyünnepek előtt minden zsidó ember szám adást tart a maga lelkében, felidézi a múltak emlékeit s egy-évi, hogy erőt merít a jövőhöz abból, ha egy félóra ismét együtt lehet azokkal, akiket szeretett, de akik már nincsenek élőkben. Ilyenkor felkeresi a halottakat, a temetőt, kivéve óvausza meg. S ott a szeretett lény sírjánál elszírja bánatát, elbeszéli vele, elmond egy imát felette, azután lélekben megkönyöregélve vesz búcsút tőle. Végül hosszú sorokban jönnek azok, akiknek egy-egy drága halottja ott fekszik a mártirparcella valamelyik közös sírjában, s jönnek azok, akiknek csakjikk nincs ebben a temetőben, de nincs a világ egyetlen egy temetőjében sem, mert füstölő válnak az auschwitzi krematórium emésztő tüskében.

A közelről pusztító vibrációt nem kimélt egyetlen zsidó család sem. Aránylag még szerencsésebbek a mendésitők azok, akik tudják, hogy hol alusszák örök álmukat hozzátartozóik, de sok ezer azoknak a száma, akik még ma sem tudják és sohasem is fogják meg tudni, hogy hol van édesapjuk, édesanyjuk, férjük, feleségük, gyermekük, vagy testvérük sírja. Az országot árkában a krematóriumok szorították hamvai vagy valamelyik folyó hűvös habjai között. Nem tudják és nem is tudják meg soha, csak egyet tudnak s ez az, hogy túl a kivé óvausza szinte kötelező hagyományán, együtt akarnak lenni ők is, egy pár röpke pillanatra azokkal, akik mindörökké elmentek. Imádkozni akarnak érteik és enyhülést adó könnyekkel könnyíteni lelkük óriási terhen.

Ebből az elgondolásból fakadt a Pesti Chevrá Kadisának az az elhatározása, hogy szőlőhöz első reggelén, szeptember 7-én a hagyományoknak megfelelően járják majd körül a mártírok sírjait. Ezen a kivé óvauszon ezek és ezek fogunk megjelenni és ez a végelen hosszúságu menet, amely földöntúli tájélménytől magába roskadva vonul el majd a mártirparcella sírhantjai előtt, minden vádizat-

nál ékezetben beszél az „új európai rend” megszállottjainak véres munkijáról.

De még egy ünnepélyes aktus zajlik le ezen a szeptemberi vasárnapon, odakint a rákoskeresztúri zsidó temetőben. Most, amikor az ország minden hítközse közös sír-emléken örökíti meg a maga és az előzők számára a deportálásban, munkaszolgálatban elpusztult tagjainak emlékeit, a Pesti Chevrá Kadisa is leteszi annak a monumentális műnek alapkövét, mely örökké hirdeti majd a budapesti zsidóság mérhetetlen veszteségét. Ezen az emlékművön megörökítik mindazoknak a neveit, akik a munkaszolgálat polkában, a deportálás sorvasztó rabházában pusztultak el, vagy itthon ölék meg őket gyilkos kezek. De helyet kapnak az emlékművön azoknak a nevei is, akik ismeretlen helyen alusszák örök álmukat. Hogy lehetett alkalmasunk magunknak e má monumentális művel, elég lá annyit jelzük, hogy az emlékmű megalkotására kért pályázat feltevéi között szerepel az is, hogy az a legértékesebb tizezer név márványharcosra legyen és helynek kell lenni. Természetesen a feladat nagyon nagy névszámok az összedőlő óriási munkát igénylő, amelynek megkezdésére máris jelentkeztek a Chevrá Kadis egyes csoportok, mint például a Bergen-belseniek, a boric csoportja. Ezek megalkotásuknál majd ugyanis a külföldi táborokban, elhunytak névsorát, ezért a Chevrá kéri a többi külföldi deportált táborok visszatér lakóit, akiknek bizottságokat és ezek lépjenek érintkezésbe a Chevrá vezetével, hogy pontos adatok álljanak rendelkezésükre.

De addig, míg a szomorú ünnepség lejátszik, a temető esend, csak a zizegva hulló sárguló levelek sejtetik, hogy közeleg az ősz, a magabizártság, az emlékezés, a nagy kivé óvausza ideje.

KECSKEMÉTI GYÖRGY.

Kutatási munkaszolgálatosok! Ki tud valamit?

Halbauer (Bermann) Józsefről,

aki 1918-ban Kerecsen szülött és 1942 június havában Németországba, Kécskemétre, Újvárosba ment. Ahol 1943 januárjában fogvatartott és a Tótelekbe került. Erre követel és minden kötelet, faramlagos megfogalmazás Grönbörger Ármán, Diszambórvát.

Munkaszolgálatosok! Keresem Hamar

Grosz Andort,

(szül. 1908, Eker. Adyja neye Hirschfeld Andor). Bonyódt 1942-ben Nagy-lakóra, a 109-as számú. 1943. január 14-én telt el. Ahol volt róla hírvételek, értesítse Grösz Ignác, Budapest, XIV., Csahor-utca 106.

Szavazzon a zsidó!

Alig pár nap választ el bennünket attól a pillanattól, amikor belépünk a fülkébe, hogy szavazatunkkal mi is döntő tényezője legyünk Magyarország demokratikus fejlődésének. Lehetetlen, hogy ne jusson eszünkbe az az idő, amikor elzártak bennünket állampolgársági jogaink gyakorlatától és lehetetlen, hogy ne emlékezzünk meg azokról, akik a szegedi gondolat megkezdése, a felszabadulásig, megtorpanás nélkül küzdöttek életünkért és jogainkért. A zsidóság történelmének elmúlt évtizedeiben sokszor kellett barátaiban, támogatóiban csalódni, de sohasem érte meglepés, ha az igazi haladás maroknyi zászlóvivőire támaszkodott. Idehaza, a szocializmus pártján belül a zsidódemokrata pártok közül folyt a harc a megalkuvókkal, mert hiszen éppen úgy üldözöttek voltak a rendszernek, mint ahogy bennünket halálra kerestek a Horthy-regimé és a Szálasi rémuralom és a Székely-pártok ellenálprébékjei. Amikor az ellenállás valahol lanygulni kezdett, vagy ha megjelent egy illegális röpirat az üldözöttek védelmében, akkor a gondolkodni tudó mindig tudta, hogy ki, vagy kik állnak a mozgalmak élén. Ha akkor

tutlta, akkor most is tudnia kell, mi a kötelessége: szavazni azokra, akik harcoltak érte és vállaltak minden üldözötést egy szebb, jövő érdekében. Lehetnek partikuláris érdekek, lehet köztünk olyan, aki úgy véli, hogy őt sérelem érte, de mindannyian egyek vagyunk abban, hogy az elmúlt idők visszajövetele csak azok gátolhatják meg, akik soha le nem ülték a reakcióval egy asztalhoz, akik soha paktumot nem kötöttek Horthy pribékjeivel és akik soha egy pillanatig sem tántorodtak el az emberi egyenlőség szent eszményétől. Lehet, hogy több adót fogunk fizetni, lehet, hogy le kell mondani anyagi, egyéni előnyökről, de sohasem fogunk sárga csillagot hordani, ha jól meggondoljuk, hogy hova tegyük vasárnap a keresztet. A zsidónak szavazni kell, hogy szavazatával erősítse a demokráciát és még akkor is, ha úgy véli, hogy felfogását nem mindenben fedik megmentőinek eigondolásai, mert tudnia kell, hogy csak azok biztosíthatják szabadságát, munkalehetőségét és emberi önérzetét, akik ezért a multban őszinte hittel harcoltak.

Dr. BÉNEDEK LÁSZLÓ

Hewlett Johnson nyilatkozata az „Uj Élet” számára

Hewlett Johnson, Canterbury érseki helyőke, aki a Demokratikus Nőszövetség meghívására néhány héttel Budapestre érkezett, az „Uj Élet” munkatársának a következő nyilatkozatot adta:

— Van-e antiszemitizmus Angliában? — hangzott első kérdésünk.

— Nem kétséges, hogy van és minket, haladó embereket természetesen ez igen kínosan érint. Az angol antiszemitizmus onnan ered, hogy Anglia igen közelkezett lenni és mindig pillanatnyi taktikai megfontolásoknak engedve, kezelte Palesztina kérdését.

— Mi a Palesztina-kérdés megoldása Helgnök Ur szerint?

— Ez egyike a világpolitika legkényesebb kérdéseinek, de annyit mondhatok, hogy — hangsúlyozom — az én véleményem szerint Palesztinát két részre kellett volna osztani és ezt a két részt elhatárolni. A sokat

szenvetett európai zsidóság kíváncsi a zsidóság mindenképpen tiszteletben kell tartanunk. A Palesztina-kérdés helyes megoldása, mely persze nem választható el a világpolitikában és világhelyzetben fennálló egyéb nagy feszültségek helyes levezetésétől, megszüntetné az angol lélekkel oly távollevő, pillanatnyi, beteges antiszemitizmust.

— Milyen kapcsolatban áll Helgnök Ur a zsidósággal?

— Természetesen a legjobban. Barátaim között tiszteltem Hertzet, a hagyományosan londoni főrabbit és kitűnő utódát, Kroff főrabbit is. De baráti körömtől függetlenül is, mint keresztény pap, a zsidóságban a kereszténység nagy forrását látom és amikor a kereszténység és az újkor nagy átfogó áramlata, a szocializmus között a hid szerepét akarom betölteni, természetesen a zsidóságra is

gondolok. A zsidóság és a szocializmus között is meg lehet és meg kell találni a hidat, nem kétkem, hogy vannak férfiak, akik ezt a szerepet vállalták és sikerrel betöltötték.

Ennyit mondott Hewlett Johnson, „korunk egyik legnagyobb embere” — ahogy J. B. Priestley, a világhírű angol író nevezte őt.

(A. G.)

Denikin véres keze

Írta: SÓS ENDRE

I.

Régen olvastam olyan érzelmes nekrológot, mint amelyet a Neue Zürcher Zeitung közölt a Michiganban elhunyt Denikin cári generálisról. A cikk „könynyessége” másoknak is feltűnt. Látom, hogy a Berner Tagwacht, a svájci szocializmus napilapja és a zürichi Israelitische Wochenblatt glosszatorait is feldühítette.

Csak annyit mondhatunk előjárójában, hogy — joggal! Mégis csak sok, hogy egy előkelő világap, amelyet egyébként kitűnően szerkesztenek és amely tagadhatatlanul nívós, „a legszimpatikusabb orosz generális”-nak tüntessen fel egy olyan embert, akit nem lehet másnak nevezni, mint — tömeggyilkosnak! Igen, megismételjük: tömeggyilkosnak!!!

II.

Denikin és Petljura neveihez fűződnek az orosz polgárháború legborzalmasabb tömeggyilkosságai. Ahová ezeknek a generálisoknak a zsidó eljutottak ámeneti sikereik során, ott putakokban ömlött a vér: proletárok és zsidók vére. Felgyújtott falvak, zokogó özvegyek, apátlan gyerekek, zsidók hullahegyei jellemezték a cári és földesuri rezsim helyreállításért hadbaindult fehér gárdisták útját.

Denikin — mivel többnyire adós maradt katonáinak a zsolddal — szabad rablással kárpótolta őket. A szabad rablást „finoman” úgy határozta meg, hogy „szabad utcát” engedélyezett gárdistáinak. Szabad utca? Inkább azt mondhatta volna: szabad gyilkolást szabad fosztogatást szabad gyújtogatást!

III.

Denikin és Petljura nevét épügy kell emlegetni, mint Göring és Goebbels nevét.

Petljurát az 1920-as években utóztatta a végzet. Egy Schwarzbart nevű dél-oroszországi zsidó lelölte a párisi utcán.

Denikin erre megijedt és áthajózott az Óceánra. Távolodni akart tömeggyilkosságainak színhelyétől.

Schwarzbart a párisi esküdtszék elé került. És a francia esküdtek felmentették.

Az esküdtek úgy vélekedtek, hogy Schwarzbart nem volt közönséges gyilkos. Amit tett, az csak válasz volt Denikin és Petljura tömeggyilkosságaira.

Schwarzbartnak joga volt megölni Petljurát, aki hálomra ölette Schwarzbart testvérét, rokonait, sorstársait és akinek polgárháborús szerepléséhez legkevesebb száz ezer ártatlan (zsidó) kiirtása fűződik.

IV.

A fiatal Szovjetunió frissen megszervezett önkéntesei leggyőzelem hamarosan a cári generálisok ellenforradalmi alakulatait és a munkások, parasztok, katonák tanácsköztársasága új életet teremtet az ek takarított romok hegyén.

De a polgárháború időszakaiban együtt hullott, együtt ömlött a proletárok és a zsidók vére. A politikai és faji üldözöttek közös ellensége, a cári reakció egyszerre akarja kirítani mindazokat a rétegeket, amelyek hittek egy új világ eljöveteleiben.

Ez az új világ el is jött. A haladás erői multtá zúzták a cári rendszer maradványait és a Szovjetunió megteremtette az emberiség jogú nemzetek, nemzetségek, népcsoportok, fajták hatalmas szövetségi államát, amely a legkorszerűbb emberi jogokkal ajándékozta meg a polgárokat.

V.

Akik 1947-ben Denikintől épózt innak, visszaszavargókat a kizsákmányolás régi rendjét és igazolni akarják azokat a generálisokat, akik vérell és vassal, proletárok és zsidók hullahegyein keresztül próbálták visszahozni a „levészelt” világot.

Amikor a Neue Zürcher Zeitung „könyves” Denikin-nekrológiát olvasom, úgy érzem, hogy a svájci cikkíró megszorítja Denikin véres kezét! És ez a kézzszorítás egyben meggyaláztatás a Denikin által meggyilkolt proletároknak és zsidóknak!

Borotválkozzon

avaslódi „HARAB” svájci

villanyborotvával

Váltsa szomposát kifogás alá nem esik. Használata könnyű és kellemes. Kétféle jobb drogoválók, kések és elektromos szaküzletekben. Ha valahol még nem kapható, úgy forduljon a képviselőhöz: Keszthelyi és Tsa, Budapest, V., Sas-utca 11. Telefon: 150-150.

Dr. Pap Róbert meghalt

Nemesak a szegedi zsidóság, mellyel egybeforrott, de az egész magyar zsidóságot is mély gyász érte dr. Pap Róbert halálával. Az első szegedi zsidó pap dilettánsa 1873 szeptember 9-én született. Széchenyi, iskolai tanulmányait Szegeden végezte. Mint ügyvéd felszázadon át egyike volt az igazságot kereső legbucsuítibb jogászoknak. Kartársai az ügyvédi kamara elnökhelyettesének, majd a felszabadulás után örökös elnökeinek választották meg. A szegedi jogászegylet, újságíróegylet, gyorsíróegylet, elnökségben vett részt, elnökhelyettes volt a gyorsíró-szépíró és gépírástanítókat vizsgáló állami bizottságnak és az irodai gyorsírókat és gépírókat vizsgáló országos bizottságnak. A függetlenségi Kossuth-politikának volt egész életén át vezető egyénisége. A polgári demokráta pártot képviselte mint annak elnöke a nemzetgyűlésen is. Tagja volt a Nemzeti Bizottságnak és Szeged város törvényhatóságának.

A zsidó felekezeti életbe intenzívebben három évtized előtt mint a szegedi zsidó hitközség jogügyi előjárója kapcsolódott be. Biedl Samunak 1938 február 27-én bekövetkezett halála óta pedig elnöke volt a szegedi hitközségnek, elnöke a szegedi XXII. izr. községkerületnek is. Előbb tagja, majd alelnöke volt az Országos Irodának, tagja az országos intéző bizottságnak, a rabbiszeminárium vezérő bizottságának is. A német megszálláskor elnöke lett a szegedi Zsidó Tanácsnak. A felszabadulás után is vezette a szegedi hitközséget 1945 év november haváig, amikor a közgyűlés őt a hitközség örökös díszelnökének választotta meg. Előnk részt vett a Joint helyi intéző bizottságában és általában minden zsidó közügyben tevékenyen és szívesen munkálkodott. Szívügyének tekintette a felekezeti ügyekkel való tevékenykedést, ezért nem tett különbséget a munkakör között, amelybe testvérei állították: Elnöke volt a községkerületi bíróságnak.

Augusztus 17-én vasárnap délután érte a váratlan halál, szívroham ölte meg.

A hitközség előjárósága rendkívüli ülésen a hitközség halálának tekintette a kilenc férfiút és a zsidó templomból temette el augusztus 19-én délután a város zsidó és keresztény társadalmának impozáns részvételével megnyitásával az igaz embert, akit felekezeti különbség nélkül mindenki szeretett.

Az új zsinagóga főlépcsőjéről dr. Frenkel Jenő főrabbi búcsúztatta az igazság harcosát, aki az igazságot az igazságért kereste, önzellen és puritán működését, a zsidó köz-

ügyekért való odaadó munkásságát köszönte meg. Bán Ernő főkanalor El mole rachamimja után vitték ki Pap Róbert temét a zsidótemetőbe.

Itt elsőnek Stern Márton hitközségi elnök a hitközség, intézményei és a községkerület nevében búcsúzott érdemes előjélől, aki annyiszor volt a hitközség közérdekű munkájában tanácsos és munkával a közület segítségére. Utána Szeged város nevében dr. Antalfy György h. polgármester mondott utolsó búcsúzóit a nagy halottnak, akinek jogász, emberi megnyilatkozásait olyan nagyra értékelte. Dr. Tóth László egyetemi ny. r. tanár, a Nemzeti Bizottság elnöke méltatta a mindig felmelegedő és pártokon felül az igazságot kereső igaz férfiu kiemelkedő érdemeit. Dr. Czibula Antal, az ügyvédi kamara elnöke a kartársak érdekében kifejtett félévszázados érdemes munkát, a melegsívű és mindenkihez jószágos ember igazi emberi vonásait domborította ki. Örley Zoltán ny. altábornagy a polgári demokráta párt és Gábor Arnold bírlapíró az újságírók és gyorsírók háláját tolmácsolta beszédében. A nagy halottat özvegye gyászolja.

DR. KATONA DÁVID

Holtá- nyilvántáshoz

szükséges adatok szakszerű felkutatását vállalja

Dr. Békési Tibor

Dr. Haraszthy Vince

nyug. rendőrszolgálatok
magányosított iródtája,
Megfigyelt Nyomozó
Információ

Budapest, VII., Erzsébet-krt.
17., III. 14. Telefon: 222-802.

Pedikür

speciális lábápolás

benőtt körmök

szakszerű, fájdalommentes
kezelés,

díjtalan lábvizsgálat

Rences pedikűr-mesternél
Csengery u. 84

REPÜLŐ BOY

áruszállítás,
kézbesítés
legolcsóbb.

Ö-utca 15 Tel.: 120-514

Uj

KÉZIKOCSIT

honnan végy?

Bajnok-utca 34.

A Pesti Izr. Hitközség lelki előkészítő előadássorozata

A Pesti Izraelita Hitközség lelki előkészítő előadássorozatát rendez az 63. főünnep beköszöntése előtti napokban. Az előadásokat az augusztus 21-étől szeptember 11-ig terjedő időben tartják a pesti hitközség papjai.

A sorozat első előadását aug. 21-én tartotta dr. Katona József pesti rabbi a Pesti Izr. Hitközség székházának dísztermében. Meglepő volt az egyszerű emberek szinte mohó érdeklődése a vallásos téma iránt. A nagyterem a rekkenő hőség ellenére zsúfolásig megtelt. Az előadásban megjelent Domonkos Miksa a Pesti Izr. Hitközség ügyvezetője, Schwartz Sándor a Pesti Chevra Kadisa előjárója és a pesti rabbikar számos tagja.

Abrahámsohn Manó főkanalor bensőséges átérzésű szótárának után dr. Katona József beszélt az ünnep előtti lelki szőmadszükségességéről és a lelki békességéről. Egyszerű, meggyőző szavakkal beszélt a multakozta bánatról, melynek következményeképpen a lelkek tévelyegnek és nem találják megnyugvást. Mindazok, akik a lelki békét keresik, le kell, hogy győzzék a rossz magukban és másokban. Minden félelmet le kell gyűrniük, csak egy félelmet szabad ismerniük: az alkotó és teremtő Istenfélelmet. Tisztába kell jönni a nagy zsidó otvok, nevezetesen ázzal, hogy

mindenki saját maga felelős életért és cselekedetért. Hinni kell a szabad akaratban s abban, hogy mindenki maga építi a saját sorsát. Az igazi út, az istenkeresés, az istenfélelem útja. Beszélt még dr. Katona József a közösségekéről, akik azt hiszik, hogy ha megveszik a nagyünnepre szülő templomjegyeiket, megváltották magukat. És beszélt a hitkeről, akik gyökértelenül lebognak az életben. Levonva a tanulságot a bátor elhatározásból és az istenfélelemből jellel meg az istenhez vezető utat, amely egyúttal a lelki békéhez is vezet.

Az előadás mély benyomást tett a hallgatóságra, amely Abrahámsohn Manó főkanalor befejező éneke után, egy ritka lelki élménnyel gazdagodva hagyta el az előadás színhelyét.

Augusztus 25-én, hétfőn a VIII. kerületi templomkörzet helyiségében dr. Salgó László rabbi „Halotti könyvben — az életért” címmel tartott előadást.

Augusztus 26-án, kedden a Fürst Sándor-utcai kultúrteremben dr. Berkovits József rabbi beszélt arról, hogy lehet-e új életet kezdeni a régi bűnökkel.

Ezekben az előadásokban is igen nagy volt az érdeklődés s a közönség mély áhítattal hallgatta a lelkeket átitató beszédeket.

PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG

Elul havi

LELKI ELŐKÉSZÍTÉS A FŐÜNNEPEKRE

A Pesti Izraelita Hitközség által rendezett Elul havi lelki előkészítés előadássorozatának jövőheti programja:

Augusztus 27., szerda — Sip-utca 12.

DR. FISCHER BENJAMIN főrabbi: Vallási problémáink. — Közreműködik: Löwy Károly főkanalor.

Augusztus hó 28., esütörtök — VII., Retken-tér 2.

DR. SCHWARZ BENJAMIN: Miért minket akarnak megteríteni?

Szeptember hó 1., hétfő — XIII., Dózsa György-út 55.

DR. MANDEL MIKLÓS: Megtérés Istenhez — megtérés a néphez.

Szeptember hó 2., kedd — IX., Páva-utca 59.

DR. ROSENBLUM MANÓ: Ellenségeink szemével vagy a magadéval látod?

Szeptember hó 3., szerda — V., Fürst Sándor utca 21/b.

DR. BERKOVITS JÓZSEF: Hazatalálunk-e az eltévedtek?

DR. MANDEL MIKLÓS: Az emlékezés hatalma.

Szeptember hó 4., esütörtök — XIV., Bosnyák-tér 12.

DR. BERNAT MIKLÓS: Elég-e, ha morzsákat hintünk a folyóba?

*

Az összejöveteleket, amelyeken zsidó zenei számok is szerepelnek, mindig pontosan d. u. 6 órakor kezdik.

Az eladó zsinagóga

Az egyik hétfői lapban olvastuk, hogy a tolnamegyei Szakcsen elárverezték a zsinagógát, mert az öreg, piros téglás épületre már semmi szükség sincs, hiszen egyetlen zsidó sem tért vissza a községbe. A tudósítás megemlíti azt is, hogy valóban csak az épületet, a puszta falakat lehetett elárverezni, hiszen mindazt, ami valaha a templomban volt — a kegytárgyakat, a padokat, a gettó idejéből oltrekedt butorokat és ágyneműket — már régen széthordták a szomszédok. Így hát semmi sem maradt, csak egy rozszant falusi épület, tetejében Dávid királyunk megkopott csillagával.

★

Nem tudom, ki vette meg a szakcsi zsinagógát, mely már régóta nem olyan, mint egy templom, mely már régen elvesztette ünnepi és megszentelt jellegét! Azt sem tudom tehát, hogy mire akarják használni ezután ezt az épületet. Lehet, hogy lakássá alakítják át, — hiszen oly kicsi, oly otthonos, oly barátságos volt azelőtt a szakcsi zsinagóga, a zsidóság szakcsi családjának óthona volt! — és lehet, hogy éppen azon a helyen, ahol azelőtt a Frigyláda állott, most egy bubos-kemence árasztja majd a meleget. Lehet azonban, hogy kultúrház lesz a szakcsi zsidó templomból, de nincs kizárva az sem, hogy gabonarakár, vagy tűzoltószertár, vagy más efféle. Az emberi szükségletek és formák igen változóak, és bizony istállónak használt zsidó templomot láttunk Dél-Lengyelország felgyújtott, üszkös, árván maradt falvaiban! És ha rém láttuk volna a kapu fölött, az üszök, a nyomorúság és a lovak trágyája fölött Dávid király csillagát, nem gondoltuk volna, hogy valaha templom volt ezen a helyen. De vajjon csak ez a Csillag-é, mely a templomot a többi házaktól elválasztja?

★

Igen, barátaim, a Csillag az, de nem biztos, hogy a

Csillag látható és tapintható alakja. Mert ezt a látható Csillagot le lehet verni a kapu felől — SS-katonák, haramiák ezzel szórakoztak —, de a láthatatlan Csillagot nem lehet levérni, nem lehet leütöni semmiféle husággal. Ez a láthatatlan Csillag pedig semmi más, mint az a tanítás, az igazságnak, a békének, az emberi élet és az emberi egyéniség szabadságának a tanítása, mely éppen a szakcsi kis zsinagógából is felhangzott és mely nem tűnik el nyomtalanul, még ha a templom bivei mind kipusztultak is. Ez a tanítás az, mely összeköt bennünket, olyanokat is, akik nem tartjuk be a formaszerinti rítusokat, olyanokat is, akik nem jártunk templomba sohasem. A tanítás túlár a templomokon, végighömpölyög a kifosztott és üszkös tájakon, sodrába von minden embert, akiben csak egy kis emberiség is rezdül. A tanítás pedig az, hogy nem bosszu, még Szakcsért sem, hanem igazság és szabadság minden ember számára és harc, kemény harc azok ellen, akik az emberiség közös ellenségei. Akárki is vette meg a szakcsi zsinagógát, reméljük, hogy őt is összeköti velünk a szabadság és igazság örökön tündöklő Csillaga, Izrael népének vezetője.

ANTAL GÁBOR

KI TUD

Grünhut Sándorról

szül. Esztergom 1897 április 7. Pacher sürgőrházról vitték el. Utolsó hír 1944 nov. 13-án Magyaróvárról. Halálhíre jött Németországból. Értesítést kér Grünhut Sándoré, Izabella-utca 62-64., III. 24.

KI TUD

Fenyvesi Imréről

101/5. Nagykátáról 1942 áprilisában vitték el és,

Kell Miklósról

105/13. Újvidékről 1942 nyarán vitték el. Halálán köszönő érdeklődő Fenyvesi Aladár, VIII., Baross-utca 75.

Műrostos péntek esti hangulat Stockholmban

Irta: GERVAI SÁNDOR

Stockholm, augusztus 16

Öszintén bevallom: kimondottan azzal a szándékkal utaztam Stockholmba, hogy innét érdekes, színes és szórakoztató tudósításokat fogok írni a svéd-zsidók életéről. Tapasztalataim és élményeim azonban eltértek eredeti tervemtől. Azok után, amit láttam, hallottam és átéltem, nem tetszeleghetek sem a világ, sem önmagam előtt az „előkező idegen” szerepében, aki rendkívüli esetekre vadászik és minden csacsiságnak és ostobaságnak tapsol, alapjában véve bosszantó együgyűségen bámul és megaláztatottan csodálkozik. Ha egy közösség tervszerű és megfontolt öngyilkossága, nem több, mint riporttéma, akkor és most riportot írok. De ha ez a közösség az egyetemes zsidóságnak egyik elsalnyult törzse, mint, amilyen a svéd-zsidóság, akkor én, mint pesti zsidó, akiből hiányzik az „északi hidegvér”, egyáltalán nem tudok többé gyönyörködni a különben valóban szép svéd tájban, hanem le-
verve és kétségbeesve készítem el a „lényvázlat”-ot a svéd zsidóság kimulásától és önmegsemmisítéséről.

Svédországban tizenhatezer zsidó él a volt deportáltakkal együtt, polgári jólétben, figyelemreméltóan magas életszínvonalon, mint általában a lakarékos és szorgalmas svéd nép. Nem zsidóknak, nem izraelitáknak, hanem Mózes-utódsu svédeknek vallják magukat, a hagyományokat elhanyagolják, a zsidó kultúra és szellem hatóköréből már régen kikerültek és sem történelmi okokból sorsközösséget nem éreznek az egyetemes zsidósággal. Erec Jisráél véres-verejtékes vívódását Bevin szemszögéből nézik. Türelmetlenül és kedvetlenül intettek le, amikor pedzteni kezdtem ezt a kérdést.

Pénteken este résztvettem a stockholmi zsidó templom istentiszteletén. A templom szép és nagy, a hívők száma szegénytelenül kicsi. A pappal, — a rabbiról Péslen egészen más képzetek vannak az embe-

reknek: — s a kántorral együtt sem volt együtt a minjan. Őt öreg zsidó buslikodott a padokban s egy szigorú arcú, idősebb urhölggy állt szikáran az émeleten. A kántor a negyedére kurított be az imaszöveggel. A kaddison kívül prózát nem is közölt hallgatóságával, csak énekelt, énekelt végig, rendületlenül a női énekkar és orgonabugás kíséretében. A pap, bár ornátusban volt, nem beszélt. Az istentisztelet, — amelynek zsidó jellegét az adta meg, hogy zsidó templomban tartották, — meglehetősen rövid ideig tartott. Utána a gyérszámú közönség, a templom előcsarnokában lévő ruhatárba ment, fogta a botját, táskáját, csomagját és feltűnés nélkül távozott, előzőleg azonban tar koponyáikról eltakarították a parányi fekete sapkákat, amelyeket a ruhatáros és egyházi (samesz, az itteni vélemény szerint csak a „keleti zsidók”-nál) van) nyomait a kezükbe érzéskor.

A magyar zsidókkal körülbelül olyan viszonyban vannak a svéd-zsidók, mint a zürjének a haladó magyar értelmiséggel. A nyelvészek szerint a zürjén és magyar egy nyelvcsalád, de gyakorlatilag ennek semmi jelöltsége sincs. A hasonlatot változtatás nélkül alkalmazni lehet a zsidó vonalon is. Az európai zsidóság tragédiáját még az is növeli, hogy nemcsak a háborús, — hanem, mint a svéd példa mutatja, egy semleges ország zsidósága is a szemünk láttára megsemmisült. Az igaz, viszont, hogy ez utóbbi a saját elhatározásából.

Munka-szolgáltatások!!!

Celldömölkön a nyilasok által 1945 február 11-én a kórházból elbűrcolt és agyonlőtt két munkaszolgálatost, akik elmentek a sírhely megjelölése végett — jelenkeznek dr. LORÁNT LÁSZLÓ ügyvédnél, Szeged, Kis Ernő-u. 3. Költséget megtérítik.

Jelenjünk meg szeptember 7-én, vasárnap szőlőhosz első napján délelőtt 1/10 órakor a rákoskereszturi temetőnkben a martirparcellában tartandó kívre ovausz kegyeleti ünnepségen.

A PESTI CHEVRA KADISA elnöksége

Glosszák a hétről

**RABLÓGYILKOS SS-LEGÉ-
NYEK** szörnyűségei remélhe-
tőleg elcségitik sok-sok ed-
dig elvakult ember tisztálá-
tását!

Ezeket az SS-brigantikát
eredetileg arra nevelték és
arra buzdították, hogy öl-
jék meg és fosszák ki a zsidókat.
Az SS-tanítványok meg is fo-
gadták az utasításokat és ta-
nításokat. Ölték és fosztogat-
ták.

Csak hogy a gyilkolásnak és
rablásnak mincsenek határai.
Akkor zsidók leterítésére és
minstelenekké-tételére oktat-
ták, azok egy napon a nem-
zsidókon is folytatják a „pra-
xiszt”!

Sem a bán halmozásának,
sem a vérlátás szadista má-
morának nem lehet „faji
alap” véget szabni!

A gyilkosok sokszor a zsi-
dókon kezdik... De, ha már
egyszer elkezdtek, a nemzsi-
dókat is sorra veszik... Ezt
mutatja — sok régi példa
után — az SS-logónyek pél-
dája!

TISZTELEGJÜNK mi is
ama három ezer szovjet ka-
tona István király napján
felavatott emlékműve előtt,
akik hősi hűtést haltak Bu-
dapest ostroma és felszaba-
dítása közben!

Messze tájakról jöttek ezek
a szovjet katonák. A Szovjet-
unió végtelen tájainak külön-
böző részeiből sereglettek a
vörös lobogó alá, hogy életük
feláldozása árán is szétvigyék
Európa országaiba a népsza-
ladság nagy törmelét.

Ez a három ezer orosz hős,
amikor felszabadította Bu-
dapestet, saját életét dobta oda
tízretek és százazrek meg-
mentett életért!

A csodával határos módon
megmenekült pesti gettó rab-
jait is a szovjet hősök adták
vissza az életnek és a szabad-
ságnak!

A **HÍRHEDT** „401-ES”
munkásszárad egykori pa-
rancsnok helyettese, **Pomothy**
Sándor, aki előzőleg „pér-
bíró” szerepet töltött be a
fasista időkben a keleti fron-
ton, a következőket mondotta
kibabadítása során:

— Nem tudom, hogy hány
embert öltem halálra!

Igen, **Pomothy** Sándor any-
nyira semmibe vette az em-
beréletet — persze, a mások
életét! — hogy még össze-
számolni sem tartotta szük-
ségesnek partizánok és zsidók

ügyeiben hozott halálos itéle-
teit!

Nem gondolt arra, hogy
1947-ben mégis bekövetkezik
az elszámolás!

A **KISKUNHALASI TÖ-
MEGGYILKOS**, rengeteg mun-
kaszolgalat elpusztítója, ál-
lított nemrégiben a népbíró-
ság előtt. Ezt a Pénzes Antal
nevű emberszabású szörnye-
teget dr. Almásy György bu-
dapesti ügyvéd védte.

Mint a Szabadság-ban ol-
vassuk: dr. Almásy György
azzal próbálta „jobb” tanu-
vallomásra bírni az áldozat-
ok özvegyeit és hűgait, hogy
a következőket jelentette ki:

— Vigyázzanak! Aki ma
vádolt, a jövő héten vádló is
lehet!

Az ügyvéd urat — akiről
kiderült, hogy MÜNE-tag volt
— a fegyelmi bíróság egy-
évre felfüggesztette az ügy-
védség gyakorlásától.

Nem vitatkozzunk most ar-
ról, hogy szigorúan, vagy
enyhén büntették-e meg, csu-
pán leszögezzük, hogy egy
esztendő alatt bőséges elmél-
kedésre van idő. Dr. Almásy
György egyévi elmélkedés
után talán megállapítja majd,
hogy a demokráciában vál-
tozhatnak ugyan a pártok mé-
retei és alkalom nyílhat a po-
litikai „váltogazdálkodásra”,
de a magyar demokráciában
és a harmadik magyar köz-
társaságban sohase jöhet töb-
bé olyan „fordulat”, amely-
ben fasisták, gonoszlevők és
nyilas tömeggyilkosok vádlot-
takból vádlóknak csaphatnak
fel!

Nem! Ilyesmiről hiába áb-
rándozik az ügyvéd ur!

A **GLOSSZÁK** között adunk
helyet dr. Pogány Ödön
egyetemi magántanár, Szere-
telkórház-i igazgató-főorvos
következő sorainak:

„A napokban beszéltem egy
20 év körüli zsidó leánnyal,
aki deportálásból jött haza.
Elmondta, hogy most készül
beiratkozni a filozófiai fakul-
tásra. Arra a kérdésemre,
hogy milyen szakra megy,
azt felelte: „Magyar és német
irodalom”.

Nem tudom, hogy igazam
van-e, de én szörnyűnek ta-
lálom, hogy egy deportálásból

hazatért zsidó lány a német
irodalmat akarja terjeszteni,
szülei és testvérei gyilkosai-
nak irodalmát. Nem angol,
orosz, vagy francia irodalmat,
hanem németet... Mikor Hit-
ler 1934-ben fokozottan
kezdte üldözni a zsidókat, én
azonnal kiléptem a német
füll-, orr- és gégeorvosok
egyesületéből. Nem vártam
meg, amíg kizárnak. Ezenki-
vül közel az 50. évemhez, le-
mondtam az összes német
szakfolyóiratokat és igyekez-
tem tökéletesíteni francia
nyelvtudásomat. 1937-ben már
francia nyelven tartottam
Bolzanóban szakelőadást...
Szeretném, ha a német sza-
kosnak készülő zsidó diák-
lány problémáját az *Uj Élet*
a nyilvánosság előtt is meg-
tárgyalná.”

Nem fűzünk terjedelmesebb
megjegyzéseket ehhez a le-
vélhez, amely csakugyan so-
kakban élő érzéseket vet fel.
Nem nehéz pro és kontra ér-
veket felhozni. Egyfelől:
így, hogy szüleink és testvé-
reink gyilkosai németül be-
szélték és a legnagyobb élő
német, **Thomas Mann** leszö-
gezte, hogy a németek fele-
lőségében minden németnek
osztoznna kell. Másfelől: nem-
csak Hitler és követői beszél-
tek németül, hanem német
nyelven irt Goethe- és Schil-
ler is!

Ez is igaz, az is!

A **HIVATALOS LAPBÓL**
vesszük át a következőket:

„Schöhn Miksa és a család-
jához tartozó Schöhn Jenő és
kisleánya, Schöhn Irma, férje
és kisleánya, Schöhn Kálmán
és Schöhn Kálmánné, Bogár-
Andor, Bogár Andorné és kis-
leánya, Schöhn Sándor,
Schöhn Sándorné, Schöhn
Klára, férje és kisleánya,
Schöhn Lajos, Schöhn La-
josné, Schöhn Klára, Schöhn
Imre, Schöhn Ede, Schöhn
Edéné, Schöhn Éva és kis-
leánya, Schöhn György,
Schöhn Zsuzsa, Schöhn Jenő
és Schöhn István ügyében a
bírószak a holtanyilvántartási el-
járást elrendelte, mert vala-
mennyen 1944 nyarán eltün-
tek Auschwitzban.”

Huszonnyolcan egyetlen
családból!

LAKE SUCCESSBEN az
Egyesült Nemzetek Szerveze-
tének gazdasági és szociális
tanácsa jóváhagyta a Nem-

zetközi Gyermeksegély Alap
létesítésére vonatkozó terve-
zetet.

Ez év végén nemzetközi
gyűlés lesz az új alap javá-
ra, hiszen a rendelkezésre
álló összeg e pillanatban
rettenetesen kevés.

Csupán 20 millió dollár
készpénzzel rendelkezik az
alap. Ekből közel 4 millió
európai és kínai gyermeket
látnak majd el napi egy-har-
mad liter tejjel, vagyis 200
kalóriával.

Ez is valami! De csak
valami! Mégpedig szegény —
valami!

Örülünk a *Nemzetközi
Gyermeksegély Alap*-nak,
mert — mint az alap létre-
hívői már előre megmondták
— a hatalmas mértékűnek
tervezett, alaptól jelenlős
segítségét szándékoznak adni
a zsidó gyermeksegítő akciók-
nak!

Lake Successben és minde-
nyütt, ahol jószándékú embe-
rek élnek, tudják, hogy a
fasizmus utolsó két eszen-
dejében senkinek szenvedett-
ügy, mint az *Elsőszámú Köz-
ellenség*-nek kiküldött zsidó
gyermek!

1,200,000 zsidó gyermeket
öltek meg Hitlerék és cinko-
saik. Azok, akik életben
maradtak, többnyire szörnyű
állapotban, lefogyottan, fej-
lődésben elmaradva, sokszor
tébécésen éltek túl a világ-
törtélelem legnagyobb ka-
tasztrófáját!

Megérdemlik, hogy — a
külön zsidó gyűjtésekből
erőd támogatásán kívül —
kapjanak a *Nemzetközi
Gyermeksegély Alap*ból is!

A **FRANKFURTI RÁDIO**
július 27-én félórás előadást
közvetített a Talmudról.

A legtöbbet gyűlázott zsidó
mű, a Talmud végre helyes
megvilágításba kerülhetett a
német közönség előtt!

A frankfurti rádióban hét-
ről-hétre hallani előadásokat
a zsidóság tanításairól, ame-
lyek nemcsak zsidó szem-
pontból érdekesek, hanem
egyetemes emberi szempont-
ból is! A zsidóság ugyanis
többnyire univerzális értéke-
ket adott a tanításaival az
emberiségnek!

A frankfurti rádió Az örök
fény című előadássorozatát
a leghivatottabb szerv ren-
dezi. A Newyorki Zsidó
Theológiai Szeminárium.

A példa követésre méltó!
(SÓS)

**CIÁNOZÁS, TAKARITÁS
KOMLÓSI**

Telefón: 123-919.

V., Akadémia-u. 7.

Rémes éjszakák

Írta: György Endre

NEM ÉN tehetek róla, ha a cím olyan giccesen, csaknem valószínűtlenül hat. Pedig nincsen abban semmi mesterkétség. Sőt, ha kellően vissza tudni adni mindazt a szenvedést, rémületet, hosszúra nyúlt árnnyat és a percek idegtépően lassu múlását, amit ezek a koromfekete éjszakák hoztak, a „rémes” megjelölés tulajdonképpen tünik. Amikor az éjszaka reánk takarja sötét leplet, minden bánat terhesébbé, elviselhetetlenebbé válik. Az állatok is nyugtalanabbak, a beteg ember rosszulléte fokozódik. Minden sarokból veszedelmek leselkednek reánk; fantáziánk meg kész séllyel nagyítja fel ezeket a látszólagos veszedelmeket... De, ha a veszedelem nem képzel, hanem valóságos, akkor minden okunk megvan a féltelme. Az elmúlt korszak példik száz és századról veitette elénk a nagyon is valóságos, a tulságosan reális rémképeket. Mi különben nem voltunk féltések. Anyira megszoktuk már az állandó veszedelmet, azt, hogy esztendőnkön át a halál előszobájában, a siralomházban üldögettünk, hogy nem egykönnyen borzongtunk meg. De még a mi „harcedzett” idegzetünk is próbára tették kértelhetetlen üldözöink, akik sátáni képpel tudtak kéjelegni szenvedéseinkben. Ezekre a rémes éjszakákra emlékeztem most, a békevilág zsonglő nyugalmában, azon a csendes éjszakán, amikor az ablakom alatt nem az embervásárlat hallatja hadgzik, hanem ki-rándulásról hazatérő családok csevegésének halk zsongása, kedélyes borisszák vidám dalolása és a Margitsziget árnyas fái, a strand csobogó vizei közül, ebből az álomországból a földi valóságba visszatérő ifjú szerelmesek sugós búgása. Tudják ők, hogy még nemrégiben is mérgezett törrel leselkedett reánk a gyilkos és az elveszejtő? Az ember oly könnyen felejt. Hiba ez, vagy szerencsés adottság? Mert, ha örökké magunk elé idéznék a rémképeket, ma sem volna egyetlen nyugodt éjszakánk...

FELTÉL MÉR? Szüköségi a sarokba szorítottan, kiszolgáltatva, tehetetlenül? Ha igen, akkor tudod mi az: lefeküdni állatnak is méltatlan vakokra, úgy, hogy közben mindenről elbucszol. Ugy, hogy ez lesz az utolsó éjszakád. Ugy, hogy sejtel, érzed, szinte várod már, ma éjjel read törnek és nem éred meg a holnap reggel, amikor minden keserv folyóvörög ugyan, de mégis csak élet, a kiváló gyermek újuló fellebbanása, talán maga

a megmenekülés. Csepelre hurcoltak, a hatalmas gyárüzem tövébe, hogy nekünk is jusszon a hadigépezetnek szánt bombákból legalább néhány repeszdarab. Be-tek tak egy kis üzem területére (akaratlanul is reálbázisnak a nevére), összezártak itt százakat. Férfit, nőt, öreg bőleket és tapasztalatlan iskoláslányokat. Együtt voltunk, egy rakáson mindazok, akik tegnap még örültek az életnek és ma a közös halál esőveit látogat-lák. Előtt az este a maga ijesztő bizonytalanságával és bennünket, mint a juhokat karumba zártak. Egy szűk kis épületben szorongtunk és reánk berült a sötétség, felénk meredt az ismeretlen és kipróbál-latlan helyzet minden kérdő-jele. A házat patánkkal vettük körül, hogy a vaksókkal lépeső-házban felfelé botorkálók és egymásba ütközők, akik kétségbeesetten keresték a kijáratot, ne jussanak ki az udvarra. A deszkák mentén tapogatózva közeledtek az illemhely felé a szégyenkezésből mindjárt az első alkalommal kivetkőzött asszonyok, leányok, meg apák és fiúk. Néha a bakacsínoldat sűrűjében egymás ölébe ültek és csak akkor jaidultak fel, amikor a rosszullét vagy a gyarló emberi szükséglet kiadós termékeit társukra locsantották. A sötétség olyan csomós és ragadós volt, mint a szurok vagy a szilvalekvár. A ház, a rémület háza nem nyugodott, a bentlakók még éjfélutját sem tudtak becsinálni. Akkoriban éjjelről éjjelre meg-látogatták az országot, főként az ilyen ipartelepeket a szövet-séges bombázók. Mj lesz, ha ma éjjel is... Itt vagyunk be-csakva, a legfelsőbb emeleti hálózobák fölötti üveglető, mintha csak kitért volna az ablakokat a csillagos égboltra. Ha reázendül az égzengés és hullani kezdenek az újfajta üstökössök acéldarabjai, nincs menekvés... A fogda körül (hiszen kétségtelen, hogy fog-lyok vagyunk) feltűzött szu-ronyu ördök, akik félelmetesen csaltogatózók puskáik závarza-lát, mintha csak jelezni akar-nák: Ha megmozdultok, a halál

fiat vagytok... Emitt a férfiak szobája: az internált újság-írók, mellettük a nők háló-terme, azoké az asszonyoké és leányoké, akiket sunyi ürü-gyekkel, röhögve szedtek össze a detektívek az utcán. Nem egy „szakma” volt itt együtt, mint a tollforgatók vagy ügy-védek, hanem ad hoc össze-vevődött (majdnem azt mon-dani: összevert) társaság, akik-nek mégis akadt valami közös nevezőjük: „eltakarítók” a csillagjuktak, vagy bucsúzkodó szándékukban titos területre: a telefonfülkébe lövedtek, hogy esetleg utolsó istenhőzzádot mondjanak az azoknak, akik számukra kedvesek. Fülledt éjszaka, feszült várakozás... És a piros jelzőgyutacsok csakhamar felröppentek az égre, jelölve annak, hogy köze ledik az „ellenség”, a sanyar-gatók ellenségei, a mi barátai-ink... Az üvegletőn, mint rop-pant szemem keresztül figyel-hetők a félelmes szin- és tűzijátékok, amelyek nem is annyira nézői, mint szereplői voltunk és csakhamar áldozat-lai lehettünk.

A nőszoba lakói kiűrt a pánik és a téboly esontkeze tépte az idegeket. Sikoltoztak, jajongtak, üvölöztek, többen a földre vetették magukat, imá-dkoztak és a hajukat tépték. Egy szerencsétlen asszony, aki-nek gyermeke légútmagadás ál-dozata lett, felőrölytlen, félig éber állapotban, de mégis mint egy transzban, szivetiépően kö-nnyörgött, hogy ne vigyék el a kicsinyét. Feltérített a szalma-zsákján, kétségbeesetten maga-hoz szorította képzelt gyerme-két, csillagatta és dajkálta. Sokan köréje gyülekeztek, sir-tak és leszagadtak magukról a ruhájukat. Mások, mint a ful-doklók, vízzel könnyörögtek. Volt, aki elhaló hangon ezt sutlotta: Jaj, a szívem, de-m bi-rom tovább! Konyakot, egy csepp pálinkát követeltek, akadt, aki azt kérte: dörzsöl-jék elhaló tagjait. A félelem a paroxizmusig korbácsolódott. Amikor a kaoszt a legbelején tombolt, lábujjhegyen beképtem a szobába. Vaksótlétség uralko-dott, csak olyankor cikázott át vakító világosság, amikor va-

lahol a közelben felrobbant egy egy repülőbomba, vagy amikor reflektor pászlózta vé-gig az ég sötétjék selymél. Vi-zet vittem, hogy megittassam a szomjazókat és faldoklókát. Halkan, tompán, nagyon nyu-godtan beszélni kezdtem az asz-szonyokhoz. Nem mondtam nagy szavakat. Nem volt ez programbeszéd, nem volt csi-nál nyugtató. Csak olyan egy-szerű hang, ami nagyon meg-rendült pillanatokban, közel a véghez és az Istenhez, hagyja el az ember ajkát. A nők fel-figyeltek. Csend lett. Meghall-gattak. Felszakadt a riadalom kifeszített hálójá. Azután el-kezdtek csevegni. Majd vizet kérték. És én csörömpölve, hogy jelezsem, merre járok az üveggel, az ő tapsjelekre, mint az „erre csörög a dió” refrénü gyermekjátékban, botorkázva közelíttem a fekvőhelyeik felé. Olyukuk nem italta, hanem a jó szó felfűrésére szomjazott. Miat nagyon erős lelkiületi pap, vittem a vigaszt. Sohase hittem volna, hogy Isten ennyire meg-sokszorozza erőmet. A vihar kezdett muladozni. A nyugalom visszaült a nyugtalan szívek-be. A nőket még körzör-kézre adva átszelgettük a férfiszobán, hogy lejárassanak a földszinti mellékhelyiségbe. Sokan már idáig se bírták ki... de a ré-mes éjszaka végetért...

AMIKOR kifelé vándoroltat-tak az országból, egyik „Telté-tes megállónk” Piliscsaba volt. Már régebben is híres, sőt hirdelt katonai kiképző tábor. Itt közelebbről megismerked-hettünk a csendőrök egyéni gyógymódjaival. Fáradtságos utunknak üdítő oázisaként már messziről. Integelték a hó-fehér barakkok, Ismét hatal-mába kerített a dőlőbájos bi-székenység és reményedés. Zöld mezőben derűsen virító új épü-letor, ez kényelmet, puha fekvéshelyet, jó szállást és élvezé-tes vacsorát jelent. Pihenésről és a gyomor örömeiről ábrán-doztunk. (Ha egyszer csak egyetlenegyszer végignyitóz-hatnék az otthoni ágyamon és elhelném a megszokott hazaí ételeket!) De mindez hiru re-mény volt. Már oly sokszor csalódtunk és még mindig lud-tunk reménykedni. A valóság azonban keserű tréfákat űzött velünk. Minél inkább vágyód-tunk a kellemes impressziók után, annál borzasztóbb tapasz-talatok szakadtak reánk. Pilis-csában sem volt hozzánk ke-gyes a sors. A barakkokban, amelyek csak úgy illatoztak a friss fenyő, és gyantaszagtól, bőven, kényelmesen elférünk volna, ha csoportonként szét-osztanak a földszint és az eme-let egy-egy szobájába. De a kakastollas csendőrlógika az egészen más, mint a civilé. Azt az előnyt, szabadságot és Lőse-gét nem adhatták a hatálba el-indított zsidóknak, hogy egyen-ként aludjanak ott. Hozgyet-talán még törnyos ágyat, hab-

BUNDA a szabás JÓNÁS GYULA szilicsnöl csak Phokély-út 8. ELSŐ EMELETEN (Keletinél)

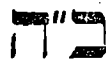
Villanyhűtőszekrények szezon utáni mélyen le-szállított áron
Gyári új RÁDIÓK 1 évi részlotre
Geiger Rezső villanossági, elektrotechnikai és rádiószekrények Budapest, V., Csáky-utca 9

fehér nyoszolyát, emeletmagas-
ságu párnákat is kivánnának! A
40-50 szoba helyett négy-ötbe
zsúfolták a megrokkant vá-
dorokat, Hajrá, előre! Ha nem
megy magától, majd meg pus-
katussal! És a riadt nyáj egy-
mást tiporva, törtetett be a
szűk ajtókon. Ahol husz em-
bernek volt helye, oda kétszáz-
at is bezsúfolták. Nyomták,
lököszték, szorították, egyre te-
líbb lett a barakkszoba. Ami-
kor már olyan nyomásztó volt
a szorultság, hogy azt hittük,
megfulladunk és hogy egy gom-
bostűt sem lehet leejteni, még
bepofozták nyolc-tíz bajtársun-
kat. Heringeshordó volt ez, de
a haringek nem egymás fölött,
„lapjukkal” pihentek, hanem
elülső préselődtek össze. Ekkor
jött a parancs: kiülj! Igen
ám, de hogyan? Nem sok időt
hagytak a gondolkodásra. „És
jött a bot” (mint a Hagadá-
ban) „és megverte a deportá-
landót”, aki nem akart le-
csúszni... A földre zuhan-
tunk, nyolcan-tizen kavarogtak
egy egy gomolygásban, mint
valami nyüzsgő hangyaboly.
Az, aki legalulra került, ékte-
lenül jajveszékelt, mert nem
bírt a szörnyű terhet, a csont-
ja recsegett ropogott és nem
jutott levegőhöz. Próbáltunk
helyezkedni, de minden moz-
dulat még rosszabb állapotot
teremtett. A csendőrök megol-
dották ezt a problémát is, be-
ordították azt a lakonikus rö-
vidségű vezényszót, hogy *kuss*,
majd megígérték, hogy ha to-
vábbi zajt hallanak, azonnal
közéjük lépnek, — s mi egysze-
riben megrémültünk. Ennek az
éjszakának kintjai felérnek a
pokol minden szenvedésével.
Talán egyetlen kifejezés köze-
lül meg a grand guignol:
Állott, Gorkij fantáziája és az
éjjeli menedékhely sötét képe,
amely kora ifjúságom óta ki-
sért, édes gyermekmesé ehhez
lépest. Karok nyultak ki a he-
katombából és vájkáltak szem-
ekben, szájakban, fülekben.
Lábak emelkedtek fel, hogy
mászás bakancsaikkal orrokra,
mellettekre, hasakra telepedjenek.
Egy kopaszfejű, sápadt férfi
kétségbeesetten szuszogott, fúj-
tatott és kezét mindig a szem-
szédja fölé ejtette. Az viszont
dühöset mordult és a kart,
amely látszólag nem is tarto-
zott senkihez, visszadobta a
gazdájához. Az ökölboszorult
kéz lefelé járt, odazuhant és
visszaesett, mint a csépfadar.
Egész éjszaka tartott a különös
párviadal, ez a bizarr tennisz-
játék, pálya és labda nélkül.
De a bajtárs nem ördög fel,
csak valahonnan nagyon mély-
ről és messziről küldött paná-
szos sóhajokat, amelyek később
hörgéssé változtak. Öntudatlan
mozdulatát, amellyel a másik
sorsüldözött körül mutatott,
felértékeltek és beleszórtak a tulaj-
donságnak vélték. Nosza, meg-
kezdődött a szilkozdás. „Gaz-
ember, piszok, csirkefogó az
ilyen hajlamu embert agyon
kell verni” És máris öklök
emelkedtek a levegőbe, hogy

lesujtsanak a szerencsétlenre.
Lélegzeni nem tudtak egymás
közelségétől, de arra volt hely,
hogy a nyomorban ebben az
inferno-jában, ahol mindenki
egyformán földreliport volt,
ember az ember ellen támad-
jon. Testvér a testvér ellen!
Ő üldöztetés, ő barbarizmus, ő
gyűlölködés, mivé tetted a leg-
jobbakat is! Zuhogtak az ülle-
gek, mint a kalapácsütés. És
reggelre, amikor a pirkadat
fénye bemosolygott a barakk
ablakán, majd megcirogatta a

gyűrött ábrázatokat, a nyő-
szörgő megszűnt szuszogni. Ki-
derült, hogy a kövér család-
apát kevéssel azután, amikor
beleveredett és a többiek reá-
zuhantak, *aggyvérés érte*.
Emiatt esett vissza a karja ér-
zéketlenül mindig ugyanoda. A
reárohantok ebben az állapotá-
ban könnyen végeztek vele.
Káin a szemünk láttára, helye-
sebben mivel a kulimászos éj-
ben mit sem láttunk, a jelenlé-
tünkben agyonverte Ábelt...
(Folytatom)

PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG
8318/1947. sz.

Templomülések kiadása

A Pesti Izraelita Hitközség Elöljárósága közli,
hogy az idei főünnepekre a Dohány- és Rumbach
Sebestyén-utcai templomok magánüléseinek belépő-
jegyeit szeptember 3-ig adja ki VII., Sip-u. 12. sz. a.

Nyomatékosan felkérjük az örökülés-tulajdono-
sokat, hogy jegyeiket szeptember 3-án d. u. 5 óráig
ekvetlen vegyék át, mert azon túl azokat más jelent-
kezőknek bérbeadjuk.

**A Dohány-, Rumbach Sebestyén-, Páva-,
Csáky-, Bethlen-, Bosnyák-téri
Dózsa György-, Nagyuvaros-utcai**

hitközségi templomok, valamint a Fürst Sándor-utcai
és Wesselényi-utca 44. III. emeleti pótimaházak ül-
éseinek kiadása a korábbi évek igazolt bérleti részére
ez év

augusztus hó 31-szeptember hó 5-ig lesz.

A jegykiadás naponta d. e. 8-1. óráig és d. u.
3-5-ig tart (pénteken és vasárnap csak d. e. 8-1-ig)
és pedig a Dohány-, Rumbach Sebestyén-utcai tem-
plomok és a Wesselényi-utca 44. III. emeleti pótimaház
üléseinek jegyei VII., Sip-utca 12. sz. alatt, míg a jövőbi
templomok a helyszínen kerülnek kiadásra. (Fürst
Sándor-utcai a Csáky-utcaiban.)

**A szabad jegykiadás szeptember 7-én,
vasárnap kezdődik.**

Minden örökülés-tulajdonos vagy bérlo hozzá-
tartozója a már kiváltott üléshez, jegyének felmuta-
tása ellenében szeptember 4-től, egy-egy pótjegyet
válthat.

Pótjeggyel csakis a padban, kizárólag azon az
imaszéken lehet tartózkodni, amelyre a jegy szól,
mert a padosok között vagy a falak mellett állni tilos.

Figyelmeztetjük még t. Hittestvéreinket arra is,
hogy az ülés bérletdíjai a mai viszonyoknak meg-
felelően vannak megállapítva, ennél fogva senkinek
semmi körülmények között kedvezmény nem adható.

Budapest, 1947 augusztus havában.
5707 Elöl havában.

A PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG ELŐLJÁRÓSÁGA.

Őszi ünnepeink közelednek, ruháit már most tisztítsa
BALOG GYÖRGY kélmefestő-vegytisztító
VI., Andrásy-út 33. Nagymező-u. oldal — Tel.: 22-11-29
Elsőrendű száraz vegytisztítás

Levél a szerkesztőhöz!

Hivatkozással az *Uj Élet*
f. évi augusztus 20-i számában
„Emberék az embertelenség-
ben” című vezércikkben fog-
laltakra, indítlatva érezzük
magunkat, hogy mint a 101/319.
munkásszázad tagjai, század-
parancsnokunknak, Kármayer
Viktor főhadnagy személyét
példaképül állítsuk a magyar
társadalom elé, mint aki a leg-
tisztább emberiségtől vezérel-
telve bánt az általa rendelt
munkaszolgálatosokkal. Kármayer
főhadnagy ur még saját
életét kockáztatva is védelembe
vett bennünket, a hozzá be-
osztott keletkezésgényes is, külö-
nösen Gyak József őrmester,
színtén messzemenő jóindulat-
tal voltak irántunk. — Isten
után nekik volt köszönhető,
hogy századunk legénysége
majdnem teljes számban élve
hazakerülhetett.

101/319. sz. korsz.
Budapest.

Tojaskonzerváláshoz

GARANTOL!

Nem lesz télen tojás-
gondja. Főlerakat
Stessel, Budapest, IV.,
Városház-utca 1.

Jó és olcsó
függönytartó

képkerekek
nagy választékban.

Úveges

munkát hatósági áron vállalkoz
SZÉCSÉNYI
VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-268.

Varrógépek

ipari és háztartási célra Köl-
csönzés, javítóműhely.

GYERMEKKOCSIK

nagy választékban, Bacska,
Dohány-u. 68. Tel.: 222-487.

**PAPIR,
ÍRÓSZER**

üzletikönyvek, kartotékok,
amerikai naptárak és ártó köny-
vek.
WEINBERGER ÉS FEJERNÉK,
VI., Deák-tér 6. (Anker-palota).
Tel.: 426-613.

A pontos, megbízható

„DAVIA” BOY-vállalat
mindent elbír. — (Éjjel-nappal)
Gránként 6 Ft.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Órák, ékszer
logolcsóbban
Klein Lászlónál
Dob-utca 19.

Harc a fullasztó magány ellen

Írta: SZILÁGYI GÉZA

A PENTEKESTI ASSZONY-TARSASÁG — címét, sajnos, nem tudom, így hát nyilvánosan üzenek tagjainak, akiknek ez ellen nem is lesz kifogásuk — a magukra maradt nőknek ez a nem hivatalos, de annál értékesebb köteleke, amelynek hálaival tartozom több nekem juttatott, igazán, éleltszagu cikktémáért és egyéb elgondolkoztató ösztönzésért, álarcban járónak érzi magát. „Mindnyájan nehéz és felelősségteljes feladatot végzünk. — írják nekem —, van közöttünk olyan is, aki három férfi munkakörét tölti be tökéletesen. És a komoly munka mellett van egy olyan teljesítményük is, amire a férfiaknak nem volt sohasem szükségük. Felöltjük minden reggel ruhánkkal együtt a ti relem és a nyugalmat mosolygós álarcd és ebben a magunkra kényszerített álarcban véghezvük dolgunkat. Mert ki szeretné látni, hogy a szemben álló partner megtört szívű, fáradt, fájdalommal teli ember? Senkise. Ha ezt az álarcot nem viselnék, az emberek még jobban kiközösítenék, mint amennyire így is tesszük.”

Drága zsidó nővéreim, bebizonyítottam, hogy minden idegszállammal nemcsak akarok, hanem tudok is Önökkel érezni, hogy ami panaszukat cikkeim hangerősítőjével tovább adom, annak nemcsak jogosságát vállalom, hanem fájdalomosságát is megsokszorozom magamban. Csakhogy ez nem tart vissza attól, hogy meg ne csövéljem fejemet, azt olvasva fentebb idézett levél-töredékükben, hogy az emberek „kiközösítik” Önöket. A szenvedés nagyon hajlik a tulzásra, pedig tulzás nélkül is elég súlyos a hangulata. A „kiközösítésben”, higgyék el, hogy ez nem hajszálhásogatás és szóbolhászkodás részemről, jóval több van egyrészt annál, amit elszenvednek, másrészt annál is, amit voltaképpen felpanaszolni akarnak. Kétség-telenül tulzás ez, amely egyenlítő a panasz hitelességét, egyuttal olyan tulzás, amely a maguk szomorú esetében fölösleges, mert hiszen mostani panaszuk tulzás nélkül is megindító. Ez a panasz ezuttal nem a férfiaknak szegeződik neki, hanem, mint már mult-kori cikkemben jeleztem, a nőknek. A nemj szolidaritás ugyanis, noha még olyan nagy elme is hitt benne, mint Schopenhauer, és jóval utána Strindberg is, éppen olyan fikció és éppen olyan káros, sőt olykor veszedelmes állhat, mint másfajta szolidaritásnak mesés és gyermekmesébe is való felkötése, tesszem azt, a legfőbb emlegetett zsidó szolidaritás fabulája. Nem igaz,

— a ritkaságszámba menő, tökéletesen romantikahijjas vérbeli naturalista regényírók rég tudták, nem igaz, hogy a nők már pusztán közös nemiségük alapján összetartanak egymással. Olyan nincs, akkor sem, ha zsidó nőkről van szó, a szó legszorosabb értelmében bajtársakról, vagy egyebekben sorstársakról, mert mint egy most következő idézet példázta majd, éppen örökük lesz szó. Nemcsak a cikk elején említett pentekesti asszonytársaság tagjai, hanem más női levelezőim is nyíltan kimondják, a pentekestiek persze a személyes megsértődöttség kemény hangján, tehát jellemzőbben: „Miért nem tekintik még ma sem egész embernek azt az asszonyt, aki az életben remekül állja meg helyét, hivatását tökéletesen ellátja (pedig ez nehezebb számára mint egy férfinak, mert közben színeskedni kénytelen), de csupán azért, mert a tragikus egyedülmaradás lett a sorsa, elhagyják és nem tartják egész embernek. Így tehát féltékenykedni kell érte. Párja barátaink félnek tőlünk mint a hélopoklostól. Féltik a férjüket tőlünk. Azután félnek minden meghívástól, oly közös programból szándékosan és rendszeresen kifelejenek bennünket, amikor nem ugynevezett női délutánt rendeznek, hanem férjükkal és azok barátjaival vannak együtt. Tartsanak végre egész embernek bennünket, hisz ellátjuk magunkat, sőt többeket is, nem vagyunk senkin sem nyűg és teher, de ne közösítsenek ki. Társas lényeknek születünk és fáj, ki merjük mondani, hogy fáj, hogy az asszonyok kiknek megvan a férjük, olyan fölényesen kezelnek, lenéznek, sőt néha észre sem vesznek minket, mégpedig azért nem, mert véletlenül az ő férjük maradt meg és nem a miénk.”

★

IMÁDOM A MŰVÉSZETET. Egy életen át alázatos papja voltam és a magam egyéni módján a művészet istentiszteletét celebráltam. De nem tagadom, hogy kevés művészeti

termék van, noha a legjavát mind ismerem, mely annyira megrázott, mint a fentebb le másolt levél-töredék, habár formailag egyáltalában távol áll minden aranyhimes csillogó artisztikumtól. Bevallom, idegtépően megrendített, mert sok életnek egybetömörített tragikus sikoltása jött felém e sorokból, amely ekkor csak az Isten-től keserűen gúnyolt „robustus lelkiismeret”, magyarul szólva lelkiismeretlenség tudja befogni érzékellen fülét. Vannak emberi dokumentumok, adalékok az élet kegyetlenségének eset-tárához, miniatűr-lapok nem a fizikailag kivég-zettek, hanem a lelkiileg kivég-zettek, de testi életre ítélték martírológiájából, amelyek végsőképpen az életnek nyers lenyomatát csupán, de amelyekkel a művészet legszebb rézkarcai sem vetekedhetnek, részvételt keltő hatásra. Az anyagilag félig-meddig elhatal-t, de a lelki magányt hovatovább már el nem bíró női levélíróink szenvedéseinek okmány-gyűjteményeit egyéni lapokkal gyarapították ezek a keserves idézetek.

★

MULON IDŐSZERŰ ESEMÉ-NYEK az újságok hasábjain olykor háttérbe szorítják az örökké aktuális eseményeket. Így történt ez a lelki magányba belehelégedett társalan és az ismert magánytenyitő szerekekkel (kenyérkereseti elfoglaltság, altruisztikus jótékonyági tevékenység, a közösségért való szociális és politikai munka) az örökkön maró hiányérzést csak ideig-óráig csökkentő, de el nem enyhésztető nőknek állandóan időszerű kérdésével is. A mulasztásért — kényszerű mulasztásom volt — szeliden korholó leveleket újabb intelmek és az alappanaszt szét-teregelő részletezések követték. Az állétság öszintesége fűti melegeg ezeket az írásokat. Az örök helyhiány kivénatolásra kényszerít, de azzal biztatom (remélem nem csupán állatom magamat), hogy a legmarkán-sabb sorokat — vonagló sorok ezek — kimentem a nyilvánosság elé. Nem nekem, a

cikkírónak szólnak, nem általánosságban férfiaknak, akik nem teljesítik kötelességüket, hanem asszonyoknak, akik ugylátszik tudatában sincsenek annak, mi az ő kötelességük, amelynek megltétre sem gondolnak és amelynek teljesítése nem jut eszükkbe. A szerencsétlenül járt asszonyok fohász-kodnak azokhoz, akikhez kegyesebb volt a sors. Ezt a fohászt költő talán szelben írta volna meg, de megindító-ban nem. Ennek a fohászko-dásnak legerősebb és leggyen-gédebb soraiából, alázatos együttérzéssel írók írást, hadd másolják ide egynehányat:

— „Horzátok fordulunk asszonytársaink, azokhoz, akiknek öröm rágondolnotok a három év előtti időre amikor egyedül állhatok a bizonytalan jövő előtt. Ugy-e, értékelni tudjátok, mit jelent az hogy ma ismét élettársatok oldalán élek, dolgozok és fáradozok, magatok és gyermekeitek érdekében. De az ilyen pillanatokban vajjon gondoltok-e azokra is, kik ma és örökre egyedül maradtak. Képzeltétek magatokat azoknak a pártjuk vesztettének helyébe gondolatok a ti gyermekeitek re és azoknak az asszonyoknak gyermekeire, akik apát nélkül maradtak. És most arra kérünk benneteket, amit semmi féle jótékonyági szerv nem tud megadni, gondolatokat arra, hogy ne hagyjátok el azokat, akik egyedül maradtak. Emeljétek ki boldogtalan asszonytársaitokat magányukból, állítsátok talpra őket. Ne anyagiakkal, hanem szerető gondoskodással! Hívjátok magatokhoz és magatokkal, vonjátok bele őket társaságotokkal. De sokszor hallottunk töleket olyan kijelentést, hogy valaki a „nyakatokon ül”. Ez a kijelentés mélységesen fáj, szinte szíven ütött. Mi vagyunk az emberek közé, a régi barátok és barátaink közé és ha felkeressük őket, mindig attól félünk, hogy mi is egyszer meghalljuk a „nyakunkon ül” kifejezést. Hiába vagyunk erősek az élettel való kenyérkereső harcban, alapjában mégis csak gyöngye asszonyok maradtunk, akik nagyon vágyunk a kedvesség és barátságosság után. Nem feltétlenül férfiről kell nekünk ez a barátságosság, hanem azoknak az asszonyoknak részéről is, akik nincsenek egyedül és akik társaságukban a barátság szent jogán és érzésében el tudnak helyezni egy-egy magányos teremést. Ez ma szinte kötelesség. Hol van ez a leglgség attól, amit bármilyen hivatalos szerv adhat nekünk! Örösi eszmei és erkölcsi ajándék lenne ez számunkra. Ne felejtjük el soha, nem csak a gyomor éhes, hanem a lélek is. Annak is kell felrissülés és megújodás és éppen ez az, amit mi meg-laportunk magunk között, haj- és sorstársak között nem igen kaphatunk meg, mert mind-egyikünk egyformán féltünk

STEUER OPTIKA

ujjáépítve megnyílt.

Különleges szemüvegek orvosi előírásra.
Fotocikkek. — VI., Oktogon-tér 4.

BALLON átlátszó kabát

vihar- és lodenkabát

Orosz árak

VALENTA V., Nádor-utca 13. szám

bánattal és gonddal. Minden asszonynak, aki boldogan elcsaládja körében, a maga erkölcsi kötelességévé kellene tennie, hogy ezzel az „áldozattal”, ha már annak érzi, rója le háláját az Isten előtt. Ne hagyja egyedül lelki bánatukkal a megmaradtokat!”

*

BOLDOGTALAN ZSIDÓ NŐVÉREIM, milyen igazatok van! El nem vitatható jussotok van arra, hogy lelketek éhségének, a test éhségével egyformán győztessétek, csillaglátsát kérjétek, kívánjátok, sőt ne féljünk ettől a szótól, követeljétek. Ez az éhség olykor a testi éhségnél is mardosabb, a nyomornak teletömésével nem hallgatható el. Megisméltem, amit legutóbbi cikkemben is állítottam, ez a fajta éhség a testinél is nehezebben elviselhető. Ha a testivel összevetjük, ebbe alighanem hamarabb lehet belepuzzolni. És remélem, nem akad oly szemellenzős, vakai, korlátok morálisai, aki a lelki éhség csillapításának asszonyi követelését „szenteskedés” fennakad, mert hiszen a női magányosságot, hogy megnyugassuk a szembeforgó morálisait, vala melyet megértő és veleérző női társak is enyhíthetnek, szeretettel, jósággal, barátsággal, amelynek nincs neve.

*

BOLDOG ZSIDÓ NŐVÉREIM — de jó, hogy ilyenek is vannak — kérve-kérlek titeket, ne essetek a legsúlyosabb bűnbe, a lelki fukarság haláltos bűnébe! Ne feledjétek meg boldogtalan zsidó nővéreitekről — többben vannak, mint gondolnátok — és szeretettel, barátsággal, jósággal sorakozzatok fel segítségükre abban a nehéz harcban, amelyet a lélekölő magányosság ellen vívnak. Hozz még nagyfokú, kivételes önzetlenség sem kell, mert minden jódok bősége — az emberszeretők és az embert megvédők — egyetértően megegyeznek abban, hogy amikor ön részint felelőtlenségével másoknak a boldogságát gyarapítjuk, végsőképpen és valóban a magunk boldogságát is növeljük. Boldog zsidó nővéreim, ha jók vagytok boldogtalan nővéreitekhez, ezt igazán megírem jóságnak, ti se jartok majd rosszul!

Forbáth és Révész

V., Tisza Pál-utca 26. sz.

Telefonszám: 121-918

*

Összes rendszerű író- és számológépek állandóan raktáron

*

Speciális javítóműhely

A Pesti Izraelita Hitközség Iskoláinak megnyitása

A Pesti Izraelita Hitközség iskoláiban az 1947-48-as tanév megnyitásának rendje a következő:

A Pesti Izraelita Hitközség
Ifjúsági iskolájában,
Szent Domonkos-utca 8-10.

Javítóvizsgálatok: augusztus 28-án.

Magánvizsgálatok: augusztus 28-án és 29-én.

Ültetési beiratások: augusztus 29-én és szeptember 1-én.

Évnyitó és osztályrendező: szeptember 2-án.

Tanítás megkezdése: szeptember 3-án.

A Pesti Izraelita Hitközség
Gépeszeti Ipari
Középiskolájában,
Szent Domonkos-utca 8-10.

Javító vizsgálatok: augusztus 29-én.

Ültetési beiratások: augusztus 29-én és szeptember 1-én.

Évnyitó és osztályrendező: szeptember 2-án.

Rendes tanítás: szeptember 3-án.

A Pesti Izraelita Hitközség
Szent Domonkos-utcai
Általános Iskolájában

Javító vizsgálatok: augusztus 28-án.

Ültetési beiratások: augusztus 29-én és szeptember 1-én.

Évnyitó és osztályrendező: szeptember 2-án.

Rendes tanítás: szeptember 3-án.

A Pesti Izraelita Hitközség
Leánygimnáziumában
(Abonyi-utca 7-9),

leánygimnáziumi tagozatában
(Fürst Sándor-utca 21/b),
Ipari leányközépiskolájában
(Abonyi-utca 7-9),

Abonyi-utcai általános
leányiskolájában
(Abonyi-utca 7-9),

Különbözeti vizsgák: augusztus 27-én reggel 8 órakor.

Magánvizsgák: augusztus 28-án, reggel 8 órakor.

Javító- és pótvizsgák: augusztus 29-én, reggel 8 órakor.

Beiratás: augusztus 29-én 8-12 óráig és szeptember 1-én 10-12 óráig.

Tanév megnyitása: szeptember 2-án, 8 órakor.

Tanév kezdete: szeptember 3-án, 8 órakor.

A Pesti Izraelita Hitközség
V. ker. általános iskolájában
(Fürst Sándor-utca 21/b),

A Pesti Izraelita Hitközség
VI. ker. általános iskolájában
(Eötvös-utca 31),

A Pesti Izraelita Hitközség
VII. ker. ált. fiúiskolájában
(Wesselényi-utca 44),

A Pesti Izraelita Hitközség
VII. ker. ált. leányiskolájában
(Wesselényi-utca 44),

Javító, pótló- és különbözeti vizsgálatok: augusztus 29-én.

Pólbeiratások: szeptember 1-én.

Tanév megnyitása: szeptember 2-án.

Tanítás kezdete: szeptember 3-án.

Dr. Frenkel Bernát vállastanár **FIUKNAK ÉS LEÁNYOKNAK.**
INTERNATUSA Tárgyal: d. u.
5-8-ig

u. ra megnyitlik régi otthonában XIV., Szabó J.-u. 14. III. villa

RONGYÁIBOL divatos, szép háziszőttest készít
BÉRENFELDNÉ, VI., Izabella-u. 67.
Tökéletes szőnyegvitás.

ÓRÁT, ÉKSZERT
NEUFELDTŐL
csak Rákóczi-ut 8/a.

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-ut 3 c.

Egy patkányt inficiált és összes patkányai kipusztult. H.A.S.K.O. mérők patkánybacillusát. Üzemek karantén-társa. Cianozas. Gondpost. Krészébet-kr. 16. Telefon: 222-223

Dombóvári Izr. Hitközség Ertesítés

Ezúton is értesítjük az érdekelteket, hogy a Dombóvár, és környékéről elhurcolt és vissza nem tért mártírjaink

EMLEKMŰVÉT

1947 szeptember hó 7-én d. u. 2 órakor avatjuk fel kegyelesteg gyásznapcsapás keretében templomunk udvarán, a létesítendő „Mártírok Kerle” helyén.

Minden hitestvérünket szeretettel várunk.

Dombóvári Izraelita Hitközség emlékmű-bizottsága.

Mezőberényi Izraelita Hitközség

Mi, Isten kegyelméből megmaradt mezőberényi zsidók, százötven elhurcolt és a fasiszta tébolyok dühében meggyilkolt testvérünknek örök, soha el nem múló emlékművet állítunk, hogy hirdesse az idők Végtelenségéig; hová vezet a gyűlölet...

Az emlékművet szept. 8-án, d. e. 11 órakor avatjuk fel az új izr. temetőben, mely ünnepségre szeretettel meghívjuk.

Mezőberény, 1947 augusztus havában.

Grosz Sándor
Hitközségi elnök

FELHÍVÁS!

A Pesti Izr. Hitközség könyvtárából 1944. évben kölcsönbe vett könyvek nagyobb része még mindig az olvasók kezében vannak. Azonkívül a fepti időn túl kölcsönzött könyvek sok példányát nem szolgáltaták vissza.

Kérjük mindazokat, akik a Könyvtár tulajdonát képező könyvek birtokában vannak, hogy azokat 1947 szeptember 1. és 15. között (már közérdekűből is) feltétlenül szolgáltatassék vissza, annál is inkább, mert e határidő elmulásával a késedelmesek névjegyzékét a Hitközség jogügyi osztálya veszi kezébe.

Könyvtári órák:

Vasárnap 8-10-ig, kedd 10-12-ig, szerda 5-7-ig, csütörtökön 10-12-ig.

A könyvtáros.

Felhívás!

Szervezetünk már korábban akciót indított a Wienben elhantolt hitestvéreink sírméltóságának felállítására vonatkozólag, amely akció most befejezés előtt áll. Ezért ismételtén felkérjük mindazon hitestvéreinket, kiknek hozzáfutója Wienben vagy Ausztriában van eltemetve, hogy az elhunyt vonatkozó pontos adatokat szervezetünkhez (Debrecen, postafiók 62.) a legelőbbre beküldeni szíveskedjenek.

Tiszántali Zsidók Központi Szervezete,

Leitner Jenő elnök.

Anglia utolsó kísérlete

Az Uj Élet helyszíni tudósítása

Haifa, aug. 15.

A népek ujjaéledő öntudata és a tömegek szociális szervezkedése nem kedvez az imperialista államoknak. Anglia a napokban költött önállóságot. Most a legfontosabb közelkeleti angol bázis, Palesztina van soron. Angliának ki kell vonulnia ebből az országból, ahol a megbízást csak a maga számára gyümölcsöztette, semmibe sem véve az itt élő népek érdekeit. De lényegében ez minden imperialista állam bukásának az oka — a történelem évszázadainak hosszú során keresztül.

Anglia érzi, hogy rövidesen a legfelsőbb nemzetközi szerv, az UNO fogja kimondani az ítéletet. Lehet, hogy az UNO döntése sem a zsidók, sem az arabok várakozását nem fogja kielégíteni, de az előjelek szerint mindenképpen megdönti az angol hadsereg palesztinai uralmát. Palesztina ma hasonlít a második világháború legszörnyűbb német megszállásához. Az országban utazunkban angol katonai táborok százaival találkozunk. Mint ha Palesztina lenne a Brit Birodalom katonai kiképző országa és a „foglalkoztatás”, országuti autófeltartóztatások, körzetek lezárása házkutatással — és esetleg egy kis lövöldözés itt-ott a zsidó városokban. Ez a katonaság, vagy legalább is a „headquarters”, a főparancsnokság nem akar kivonulni Palesztinából. A hadsereg jelenlétét valamivel igazolni kell. Milyen kitűnő ürügy volt a terrorrevékenység. A nyugtalanságot csak az angol katonaság szüntetheti meg. Közben gondoskodtak arról, hogy legyen állandó munkája a hadseregnek. De a hivatásos zsidó szervek hamar felismerték a veszélyt. Olyan nemzeti összefogást teremtetek meg a terrorral szemben, olyan határozott lépéseket készítettek elő további ürügyadás esetén az

Écel felgöngyölítésére, hogy az angol katonatisztek felakasztása óta valóban semmi újabb cselekmény nem történt. Ez megdöbbentette az angolokat. A legfontosabb időpontban, az Unesco határozathozatala idején nyugalom legyen az Országban? Hiszen akkor a hadsereg jelenléte fölösleges lenne! Kísérleteztek angol katonai provokációval, (lásd tel-avivi lövöldözés.) A Jisuv összesorított fogakkal tartotta vissza önmagát és fékezte meg az Écelt, mert tudta, hogy az egésznek célja zavargás előidézése. Most az angolok újabb módszerrel kísérleteznek. Napok óta arab támadások érik a Jisuvot. Zsidókat ölnek és sebesítenek meg utakon, kávéházakban, üzletekben. Felbért arab merénylők revolverrel és géppisztollyal jól felszerelten, újabb zsidó áldozatokat szednek — és várják a zsidó ellenintézkedéseket. Azaz, hogy az angolok várják. Az utolsó pillanatban nincs más lehetőség, mint annak bizonyítása, hogy az arabok és zsidók egymást üldözik, nem férnek meg egymás mellett — és csak az angol katonaság tarthatja fenn a rendet. Nincs könnyű dolga a Jewish Agency vezetőségének. Egyszerre több fronton akarják a Jisuvot harcra kényszeríteni! Az angolok, az irgunisták és most az arabok ellen is. A Jisuv politikai érettségre vall, hogy minden erőfeszítést megtesz — politikailag a legfontosabb időpontban — az angol terv meghiusítására. „A helyzet Érec Jisraelben már tűrhetetlen” — mondta Shertok a karlsbadi cionista konferencián, de a Jisuv ezt a tűrhetetlen helyzetet is vasfegyelemmel állja — csak az emberekben állandóan ott él a félelem: felelőtlen cionisták nem fogják-e mégis lángborítani az Országot. A Jisuv nem akar zsidó-arab háborút, mert a zsidóknak semmi bajuk sincs az arabokkal és

mert a palesztinai arabok is igen szívesen veszik a zsidók által biztosított jobb életlehetőségeket. Ezt nap mint nap saját szemünkkel látjuk és tapasztaljuk. Félő, hogy az angolok láva a zsidó politikai vonalvezetés előrelátását, maguk fognak gondoskodni összeültetésekről. Az ország valóban a legnehezebb napok

az Uno bizottság jelentése

körül keletkezett sajtótudósításokkal kapcsolatos. Kétségteljes, hogy a cionizmus ellenfelei és ellenségei miért tiltakoztak olyan hevesen az Unesco nemzeti bizottsági látogatásai ellen. A Bizottság olyan benyomásokat szerzett, amelyek egységessé tették a lakók véleményét. Látták, hogy a táborok lakói egységösen esküsznek. Erre akarnak jönni és semmi esetre sem térnek vissza eredeti lakóhelyükre. Még azok is, akik korábban a zsidó érdekek ellen nyilatkoztak, megváltoztatták véleményüket a táborokban látottak és hallottak alapján. Beérkezett jelentések szerint az Unesco döntése bombaként fog hatni Londonban, bombaként, amely nagyobb riadalmat fog keltetni, mint minden eddigi terror-kísérletezés. Az angol parlamentben a héten megtartott lagymatag Palesztina vita azt mutatta, hogy az angol kormány abban bízik: az Unesco nem hozhat olyan döntést, amiben zsidók és arabok egyaránt meggyőzhetnének — és így minden marad majd a régi keretek között, az angol hadsereg felügyelete alatt. A hadsereg

kat éli át. A hangulat ideges, nyugalmat csak a kibúvó ifjúságában találunk. Ők tudják, hogy milyen erősek a védelemben és milyen erőt jelent a munka, az építés, annál napról napra több földet termékenyítenek meg. A politika nem igazítja ezt az ifjúságot. A megifjodott zsidó nép ők. Vidáman és magabiztosan és ez az önbizalom a munkán alapszik. — Az angoloknak ez az utolsó erőfeszítése

ellátását pedig továbbra is a Jisuv adójából fizetik. De az Unesco javaslata élesen ezen a téren jelent majd újat az összes eddigi Bizottságok jelentésével szemben. Ugy kívánják elkészíteni, hogy azt az Uno tagjainak legalább háromnegyed része elfogadhassa. Előre számítva veszik, hogy a javaslat nem elégítheti ki egyszerre mind a két felet. A mai nemzetközi politikai helyzetben nem születnek végleges megoldások. A javaslat azt ajánlja majd a Teljes Ülésnek, hogy tervezelje az Uno tekintélyével, az Uno eszközeivel mindenképpen hajtsák végre. A javaslat természetesen még nem ismeretes. Lényegéről azonban, a Bizottsági tagok nyilatkozataiból, annyi tudott, hogy az angol katonaság feltétlen távozását, az országnak bizonyos részekre osztását és a zsidó berándorlás fokozását és biztosítását fogja ajánlani az Unonak. Hír szerint október végéig már a Teljes Ülés határozatai is megfogalmazhatók. Addig azonban a Jisuvnak még sok nehéz és keserves napja lesz. Semmi sem olyan elcsesztő, mint

az Idegháború az „Exodus 1947” utasai körül.

Az angol kormány egyenes utasítására állandó fenyegetéssel és ígéretekkel akarják rábírní a három angol hadihajó utasait a franciaországi partraszállásra. A hajók utasainak lelki hősiességéről dicshimnuszokat írnak a

francia, amerikai, sőt az angol lapok is. Miába fenyegetődnek Kenyába történő deportálással — a betegek kivételével még senki sem hagyta el a hajókat. A Joint és a Jewish Agency cionisták és rubizátot küldött a ten-

Szeptember 7-én, vasárnap délelőtt 1/10 órakor tartjuk a kívívóvausz ünnepség keretén belül a megépítendő nagy emlékmű alapkövetését. Mártirjaink emlékére jelenjünk meg mindannyian.

PESTI CHEVRA KADISA
- elnöksége

gerek bolyongóinak. Az utasoknak ez a hősi magatartása nemcsak érzelmi, hanem lelkesítő, hanem igen fontos politikai érdeket is szolgál. Ha az angol kísértet a franciaországi visszavittét illetően sikerrel járt volna, többé egyellen mapil sem remélhetne volna, hogy elér Erecbe, sőt még a ciprusiakat is visszavitték volna Franciaországba és Olaszországba. Az „Exodus 1947” hősi utasai talán áldozatok, de áldozatuk tízezrek és százazatok alijehéért van. Reméljük hamarosan eljön az idő, amikor a világ minden tájáról szabadon jöhet a zsidó saját otthonába és velük együtt az „Exodus 1947” példát mutató, igazi chalonai szellemű utasai is.

GELLERT

Erzsébet-körut 34

Orth. imaházban

TEMPLOMÜLÉSEK

bérelhetők. Reggel 7—8-ig, este 8—9-ig a templomban. Egész nap. Nagyutad Szabó-utca 25. Weisz nyomdában.

ÜZLET

ÜZEM

A T A D Á S

FELHÍVÁS ALTA

NEM VITÁ

SZENT ISTVÁN-KÖRUT 30

(Marx-térnél Telefon: 129—792)

HAVAS Tel: 126-936.

üzleti könyv,
papír, töltőtoll

Bp.V., Bajcsy-Zsilinszky-u 16

Sörkimérő pulatok,

székek, asztalok, kerti székek,

billiard asztalok

olszon

Rosenfeld

VIII. NÉPSZÍNHÁZ-U. 31.

Telefon: 139-274

Székely Emil ékszerész

Brilláns, ékszer, arany, ezüst,
órát, vas, csérát és elad.

Kádár aranyműves,

VII. Klauzál-utca 9. I. emelet
Gyűrű, klipsz, virágbrass, modern ékszerkészítés, csere-
nyért is.

Zsidó mesegyűjtemény

(Vihar Béla: A csodálatos hajó. Mesék és elbeszélések. Budapest, 1947., 86 l.)

Vihar Béla, az ismert nevű költő és kitűnő pedagógus szép, hézagpótló munkával gazdagította ifjúsági irodalmunkat. Összegyűjtötte a zsidó meseirodalom legszebb termékeit és hozzájuk csatolta eredeti tárgyú történeteit is. Valamennyi egy nyelven közli, amely közel áll a gyermeki lélekhez. Vihar a régi zsidó meséket átforgatta, átköltötte és művészi és pedagógiai megérzéssel dolgozta át. Mind a talmudi és midrási forrásokból, mind a chasidikus irodalomból merített, mind pedig eredeti meséit az egyszerűség szépségével fogja meg nemcsak a gyermeki lelket, hanem a felnőttet is. Valamennyi mesének és elbeszélésnek meghatóan vonzó a feldolgozása. Zsidó lelkiség jellemzi az egész gyűjteményt. Elismerés illeti a szerzőt, hogy a régi zsidó meseirodalom legszebbjeit dolgozta fel (Mózes, a jüppásztör, — A becsületes Ján, — A két testvér — Az egyszerű és a fia. — A szombat két anyaga. — stb.), ugyancsak nevelő értékkel bírnak a Baál-Sémáról szóló történetek is. Erdeme a szerzőnek az is, hogy eredeti magyar-zsidó legendát is közöl (Jozsef, a nagykeres). Mind tartalmaz, mind feldolgozás szempontjából olyanok e kis műremek, amelyek nemcsak a gyermekek érdeklődését foglalkoztatják, hanem elsősorban érzelmi életre hatnak. A legtöbb mesénk a főszereplője gyermek.

Sok gyermek szívesebben halgatja, mint olvassa a mesét. Ezt a tapasztalatot a szülők és a tanítók gyümölesztetik. Kélt hangulat megteremtése után a gyermekek „szent” figyelemmel halgatják a mesét, ha a felnőttek olvassák fel őket, feltéve, ha a felnőttek értenek is ahhoz, hogyan kell mesét olvasni. A könyv meséi alkalmas nyújtanak a gyermekeknek az egyszerű rajzokra és a dramatizálásra is.

Lukács Ágnes művészi rajzai megihletik a gyermek játékos lelkét. A munka, amelyet a mesemondó művész-apa Juditka lányának dedikál, aki a bujdosásban született, a Pesti Izr.

Hilközség tanfelügyelősége által kiírt pályázaton díjat nyert. A könyvet, amelynek mind papírja, mind nyomása megfelelő, az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat adta ki. Meggyőződésem, hogy e mesék és elbeszélések gazdag szellemi táplálékot nyújtanak a gyermekeknek és nagyban hozzáfognak járulni ahhoz, hogy lelkük a magasságok felé emelkedjék.

Dr. CSEGH ARNOLD.

Deli B. Rózi képei a régi Műcsarnokban

A Képzőművészek Szabad Szakszervezetének Állandó kiállítása keretében most Deli B. Rózi festményei és grafikai kerületek bemutatásra a régi Műcsarnok Andrássy-uti épületének két termében.

Deli B. Rózi a „rég” művészek közé tartozik. De ez a „rég” jelző nem művészetének konzervatívizmusát akarja meghatározni, hanem csak annyit mond, hogy nem hirtelen „berobogott” festőről van szó. A művészet szakértői eddig is tudták, hogy Deli B. Rózit a komoly valódi sorába kell számítani. De a Horthy-korszak mesterségesen létrehozott „neobarokk” szellemisége alkalmatlan volt egy olyan merész művész érvényesülésére, mint amilyen Deli B. Rózi.

Deli B. Rózi forradalmár-temperamentum. Színei majdnem kiugranak a képkerekek közül. Formái szinte szélszárkítják a vázlatot. Alom és valóság furesán keveredik a témákban. Valami szürrealizmus-féle ez De mentes minden iskolás rendszertől a tipikus szürrealizmustól is!

Deli B. Rózi festményei és grafikai olyan művészi állítanak a közönség elé, aki megérdemli, hogy végre ne csak a komoly értékek közé számítsen, de rangot is kapjon.

S. E.

Önt is várja a Király - utca 350 üzlete

Legjobban, legolcsóbban minden a Király-utcában vásárolhat.

BALLON

Márton és Szász V., Gróf Teleki Pál-utca 3.

MATTEINE CIÁNOZ KIRÁLY-U. 16. 227-420
jótállással (udvarban)

Pályázat

a Debreceni Orth. Izr. Iskolaszék pályázatát hirdet

általános iskolájában nyugdíjazás folytán megüresedett VII. sz. férfi tanítói (tanári) állásra.

Héber nyelvtudás előny. Határ. Idő 21 nap. Okmányait pályázatok Steier Ernő igazgató, Debrecen címre küldendők.

A Pesti Izr. Hilközség pályázatát hirdet gépipari középiskolájában betöltendő

gépészmérnöki és műhelyoktatói állásra

Gépészmérnöki oklevéllel, ill. gépipari középiskolai érettségi bizonyítvánnyal vagy felső ipariskolai végzettséggel, továbbá curriculum vitaevel felszerelt pályázatok folyó évi szeptember 5-ig az iskola igazgatóságánál (XIV., Szent Donatos-u. 10.) adandók be.

Kisvárdai és környéke deportálásán és munkaszolgálatán mártírokat halt szereteteinek emlékére emléktáblát állítunk fel.

Kiknek neveit ez emléktáblán fogjuk megörökíteni. Felkérjük Magyarországot területén és külföldön élő hiteltvéreinket, akik mártírokat halt szereteteiknek nevét emléktáblánkon megörökíteni kívánják, lakóhelyüket és pontos címüket velünk mielőbb közölni szíveskedjenek.

Aut. Orth. Izr. Hilközség.

A BICSKEI IZR. HILKÖZSÉG értesít az érdekelteket, hogy mártírjaikért emelt emlékművel

az országgyűlési képviselő választások miatt augusztus 21-én bejárt szeptember 21-én fogjuk ünnepélyesen felavatni.

Felhívjuk figyelmét mindenkin, kiknek a hozzátartozóit Bicskéről vitték el, hogy azoknak neveit és erre a célra szánt pénzadományát a fenti címre augusztus 31-ig eljuttatni szíveskedjenek, mert későbbi jelentkezéseket nem vehetünk figyelembe.

Bicskei Izraelita Hilközség emlékmű-bizottsága.

Adoptálás!

Teljesen árva gyermekek adoptálására nyílik alkalom:

Kanadában 2—10 éves koruknak.

Délafrikában 2—12 éves koruknak.

Érdeklődés és jelentkezés: Budapest, V., Falk Miksa-u. 3. Gyermekvédelmi „B” osztály.

MAGANYOS szolid férfi szobát keres ellátással. Leveleket „Ágynemű nélkül” jel. a kiadóba

Oroszországból Debrecenbe ujabban érkezett munkaszolgálatos hadifoglyok névsora

Mauskopf Lipót, 108/25, Békéscsaba, Hítközség.
Dicker Tibor, 6/1, Debrecen, Bajcsy Zsilinszky-ut 33.
Róth Zoltán, Debrecen, Piac-utca 71.
Rosenfeld Ernő, 106/9, Hencsida.

Dr. Klinghoffer László, XII, Budapest.
Dr. Varga Béla, 108/33, Debrecen, Verhőczy u. 3.
Gottdiener László, 106/13, Debrecen, Halvan-u. 25.
Schelman Mózes, Budapest.
Simon Jakab, Budapest.

1947 augusztus 20-án Debrecenbe érkezett munkaszolgálatos hadifoglyok névsora

Bánozi Pál, Tab, Somogy megye, IV/4, 101. tábor.
Adler András, Bp. Izabella-utca 39., 107/7, 7056 tábor.
Féber Pál, Miskolc, Jósika-u. 29., VII/4, Kirov-körzet.
Katz Ignác, Kőlece, XI/5, Oszintov.
Dr. Rózsa István, Bp. Rákóczi-ut 76., I/2, Kirov-körzet.
Krémer Andor, Bp. Losonczi-utca 3., 109/4 101 és 307 tábor.
Weisz Tibor, Rákócscsaba, 109/1, 307 tábor.

Neumann Zoltán, Diósgyőr, 107/9, 307 tábor.

Krausz Jenő, Bp. Zichy Jenő-utca 44., 103/2, 7056 tábor.

Alpern Viktor, Bp. Király-utca 95., 101/52, 7168 tábor.

Solti Miklós, Bp. Dalszínház-utca 10., 109/18, 7168 tábor.

Klein Zoltán, Debrecen, Boldogfa-u. 2., 107/7, 7056 tábor.

Weinberger Henrik, Bp. Kazinczy-u. 7. I/2, Kirov.

1947 augusztus 21-én érkezettek

Mohr György, Bp. Pozsonyi-ut 12., 109/24.
Fischer László, Bp. 105/1.

Schwartz Ernő, Bp. Podmaniczky-u. 18., 109/13.

1947 augusztus 24-én Debrecenbe érkezett hadifoglyok

Kelner Sándor, Bp. Wekerle Sándor-u. V/2, Bp. Vilma királyné-ut, Mozsga 3888.
Wolf Henrik, Bp. Király-u. 27., 106/4, Kassa, Stalinov 1069.
Kölisch László, Pesterzsébet, 104 6, Szekszárd, Mozsga 3888.

*
(Kölisch László bajtársaként mikor Kohut II. néven Soroksár ismert futbalistája volt. Ha valaki keresi, jelenleg a debreceni Joint kórházban van.)

Oroszországból hazatért és a Degob-nál jelentkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Aug. 18-án jelentkezték:

Adler Imre, 101/48, Sallay Imre-u. 4. III. 8.
Farkas Dóra, Alkotmány-utca 4.
Favits László, Alkotmány-utca 4.
Grünfeld Jenő, 101/20, Murányi-u. 36.
Gärtner Géza, 1/5, Elemér-utca 36.
Herzl Imre, 3/3, Nyár-u. 28.
Mózes Ottó, 13/4, Sziv-u. 9.
Reich Ferenc, 101/70, Visegrádi-u. 103. fszt. 30.
Rehberger Andor, 103/2, Buloyovszky-u. 17.
Singer Imre, 1/4, Thököly-ut 23. I. 12.
Weinberger Albert, 107/14, Róna-u. 143.
Weinberger Andor, 109/13, Lövölde-tér 2. III. 39.

Aug. 19-én jelentkezték:

Földesi Tamás, 13/3, Fürst Sándor-u. 3. IV. 27.
Rosenfeld Ernő, 106/9, Petőfi Sándor-u. 11. III. 12.

Aug. 21-én jelentkezték:

Adler András, 107/7, Izabella-u. 39. I. 5.

Bánozi Pál, 4/4, Alkotmány-utca 4.
Engelmann József, IV/3, Csáky-u. 8. III.
Fleischer Mihály, 105/2, Alkotmány-u. 4.
Grünfeld Mór, 106/16, Alkotmány-u. 4.
Krausz Jenő, 103/2, gr. Zichy Jenő-u. 44. fszt. 2.
Molnár Ferenc, Fürst Sándor-utca 4 fszt. 2.
Neu Imre, Péterffy Sándor-utca 47. fszt. 2.
Popper Miklós, 103/6, Fő-utca 12.
Rein Zoltán, 3/4, Kispeszt, Ady Endre-u. 113.
Salamon Zoltán, Rózsa-u. 48.
Solti Miklós, 109/18, Dalszínház-u. 10. I. 6.
Schweitzer László, 11/5, Alkotmány-u. 4.

LÁZAR FERENC

101/8 századbeli bajtársat, ki az „Uj Élet” július 25-i számában szerepelt, nagyon kérem tudassa velem, hogy mit tud Hálász Gyuláról. A megadott címen nem találtam, ezért kérem ezúton. Hálász Ferenc, Bpest, VII., Wesselényi-u. 18., kályha-űzet.

Szegedi Károly, Röck Szilárd-utca 2. I. 2.

Aug. 22-én jelentkezték:

Alpern Viktor, 109/10, Király-u. 95. II.
Fischer László, 105/1, Alkotmány-u. 4.
Gali Zoltán, 701/12, Kresz Géza-u. 26.
Kövesi Imre, 101/15, Alkotmány-u. 4.
Mohr György, 109/23, Pozsonyi-ut 12.
Vermes Ághor, 701/1, Szent László lakánya.

Weinberger Henrik, Kazinczy-utca 7.
Klein Sándor, Alkotmány-utca 4.

Aug. 25-én jelentkezték:

Lantos Endre, 1/7, Pestszent-erzsébet.
Schwartz Simon, 103/93, Andrássy-ut 61.
Wolf Henrik, 106/4, Alkotmány-u. 4.
Juszinsz Ferenc, 101/52, Nagyatádi Szabó-u. 35.
Klein Zoltán, 4/2, Alkotmány-utca 4.

A Degob hírszolgálatára Oroszországban levő munkaszolgálatos hadifoglyokról

Oszintoriban tartózkodók névjegyzéke:

Beck Ferenc, szegedi lakos, kb. 26 éves, hentes.
Bleyer Ernő, debreceni lakos, kb. 27 éves.
Leviner Zsigmond, budapesti lakos, kb. 33 éves.

Schwarz Antal, budapesti lakos, kb. 33 éves, kikiáltó.
Weinberger György, kisvárdai lakos, kb. 26 éves, cipő-felsőrészkesztő.

Volosnicában tartózkodók névjegyzéke:

Gárdos István, budapesti lakos, kb. 34 éves, ékszerész.
Popper Sándor, budapesti lakos, 36 éves, fodrász.
Reisz Béla, budapesti lakos, 36 éves, újságíró.

Klein György, budapesti lakos, kb. 35 éves, műszerész.
Salamon Izso, erdélyi lakos, kb. 38 éves, kereskedő.
Stern Pál, pestszent-erzsébeti lakos, kb. 28 éves, kereskedő.

Bobrujzkban tartózkodók névjegyzéke:

Dr. Dósi Imre, gyulai lakos, kb. 35 éves, ügyvéd.
Grün Adolf, mezőkovácsházi lakos, kb. 33 éves, kereskedő.
Gyárfás Imre, budapesti lakos, kb. 38 éves, újságíró.
Léban Béla, szombathelyi

lakos, kb. 33 éves, kereskedő.
Salamon Lipót, mezőkovácsházi lakos, kb. 33 éves, kereskedő.
Weisz Sándor, miskolci lakos, cipőkereskedő, kb. 27 éves.

Zergóban tartózkodók névjegyzéke:

Dr. László Imre, budapesti lakos, orvos, kb. 35 éves.
Dr. Pogány, pécsi lakos, or-

vos, gyógyszerész, kb. 35 éves, a jelenlegi rendőrkapitánynak a fia.

Archangelsk-ben tartózkodók névjegyzéke:

Berger Sándor, Szatmár.
Deutsch József, Nagyvárad.
Deutsch József, mészáros, Budapest.
Erkstein József, Nagyvárad.
Fuhrmann Testvérek, Nagyvárad.

Izsák Jenő, Szatmár.
Klein Árpád, Nagyvárad.
Oblath Miklós, Pestkőrnyék.
Dr. Preisz, Budapest, pszichológus.

Stalino 1069. sz. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Grünwald Károly, Debrecen, 38 éves, szabó.
Müller József, Nyiregyháza, 33 éves, vaskereskedő.

Nagy István, Kispeszt, 28 éves, kereskedő.
Winkler József, Nyiregyháza, 33 éves, vaskereskedő.

Kirov 307/8. sz. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Dancziger Sándor, Budapest, Wesselényi-u. 13.
Deutsch Árpád, Budapest, 27 éves, újságíró.
Friedmann Endre, Budapest, 36 éves, művész.
Grünwald Béla, Devecser.
Hölcz László, Budapest, 27 éves.
Klein Gábor, Budapest, Dob-utca 103.

Klein József, Tarcsl.
Dr. Oblath Gábor, Budapest, Pelerdy-utca.
Reichmann László, Budapest, Öllői-ut, tisztviselő.
Reisz Ervin, Budapest, Nép-színház-u.
Rosenberg Adolf, Békéscsaba.
Tauszig Ernő, Budapest, 27 éves.

A DEGOB információs osztálya (Bethlen-tér 2. I. 36.) közlése szerint fentiek jól vannak és rövidesen hazatérnek.

AZ ŐSZ HAJ

eredeti színét festés nélkül
10-18 nap alatt visszanyeri!

LETON visszaszínező

Arca 12 Ft 80. Minden székfoglalás
Főcím: Hunnia gyógyszertár,
Budaörs közút 36.

Felhívás!

Ezerrel figyelmeztetjük t. hi-
veinket, hogy Spiegel Béla
Akadémia-u. 40. sz. alatti baromfi-
tízlete nem áll felügyeletünk
alatt. Az onnan vásárolt áruk-
ért vallási felelősséget nem
vállalunk.

Pesti Izr. Hitközség Rabbisága.

A KECSKEMÉTI aut. orth.
izr. hitközség

**Pályázatot hirdet
Sócher utódok és
előimádkozó állásra.**

Pályázni csak orth. kébo-
lektől rendelkező egyéneknek
lehet.

Pályázatok a Kecskeméti aut.
orth. izr. hitközség címére
küldendők Nyár u. 4. Fizetés
megjegyzés szerint. Utiköltség
csak a meghívottak térítik
meg. Pályázati határidő
szeptember 10-ig.

Románok-utcai templomban
elsőrangú női- és férfi

örökülés eladó

Csáky-utca 28. I. 1.

**Gyertya,
méces,
1. beereztők**

Nagytekercsítéshez mi n d e n
anyag Festék, ecset- és kefe-
rük legolcsóbb árban

FÓKA festékház Dob-u. 9.

Telefon: 227-069.

Cégtulajdonosok: Fogel Ferenc
és Hassai László

TALESZ, TIFILIN

mezura, cíccsz, megfő és leber
könyvek VÉTIEL, ELADÁS, JAVITAS.
Johannistal készítesd vállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.,
kapu alatt vagy I. emelet 4.

Uj munkaszolgálatosok érkeztek — uj munkaalkalom szükséges!

Ha szellemi, vagy fizikai munkásra van szüksége — munka-
szolgálatost alkalmazozzat!

Munkaszolgálatosok figyelem!

Budapestre keressenek: kátfestőt, üvegest, asztalosot, szövőmun-
kást, szállítványozásban jártas tisztviselőt, könyvelőt, péket, se-
gédmunkásokat, szabót.

Vidékre keresnek: üvegest, bádógost, órát, szombattartó
szabót.

Munkaalkalmat jelenben a DEGOB. információs osztályán
Bethlen-tér 2. I. 36.

HIREK

Lemondott a Budai Hitközség előjárósága

A Budai Izraeli Hitközség
még a nagyünnepek előtt tiszt-
újító közgyűlést tart. Erre azért
van szükség, mert dr. Csobádi
Samu elnök a legutóbbi előjá-
rósi ülésen lemondott és erre
— dr. Heller Imre alelnök ki-
vételeivel — a jelenlévő előjá-
rók is beadták lemondásukat.
A lemondókhoz most az ülé-
sről egyéb elfoglaltsága miatt tá-
vollévő Sós Endre és Baracs
Amália is csatlakozott Székely
Dezso alelnökhöz írott levelé-
ben. Így tehát, egyetlen tag ki-
vételével, az egész budai előjá-
rósi lemondott.

— Izraelita vallásos félóra a
Rádióban. Kedden, szeptember
2-án reggel fél 8 órakor a Rá-
dió izraelita vallásos félórát
közvetít a stúdióból. Beszédet
mond: dr. Klein Miklós budai
rabbi. Eneket: Sirota Sándor
budai főkantor. A kamarakó-
rust Frankó Károly vezényli.

— A Szocialista-Clonisták
(Iehud—Mapáj) Pártja legkö-
zelebbi összejövetelén (szept. 1.
d. u. 6 óra, Fürst S. u. 21 b.)
Fisch Adolf dr. ad elő: A ga-
luti zsidó lélek címmel. Közre-
működik Faragó Marcell gor-
donkaművész.

— Emlékműavatás. A karcagi
izraelita hitközség a deportá-
lásban és munkaszolgálaton el-
pusztult mártirjai emlékére
emelt emlékművet szeptember
7-én avatja fel. A budapesti
hozzátartozókat felkéri a hit-
község vezetősége, hogy részvé-
telüket sürgősen jelentse be,
(Fodor László, hitk. elnök,
Karcag), hogy Karcagra utazá-
sukról kellő időben lehessen
gondoskodni.

Megszólalt a sőtárkürt

és nagyjaink szerint kérli az
árvák Attyja, hogy mi felnőtt
árvák, vajjon a mulban mit
tettünk a történelmi idők kis,
apró, ártatlan árváiért? Igye-
keztünk-e pótolni azt a szere-
tetet és meletet, amit mi csak
már felnőtt korunkban vesz-
tettünk el? Most, amikor a
hitközség nagy erőfeszítésével
a lebombázott templom újra
áll és hirdeti az Ur dicsősé-
gét, most újra lesz alkalom,
hogy minden hívő hittelvé-
rünk a templomba megváltott
jegy árán keresztül is bizo-
nyítsa, hogy az Elul-havi só-
fár intelem eljutott szívébe,
lelkébe és ő is a segítők so-
rába áll mindazokkal, akik az
embertelenség szakából csak
véletlenül maradtak meg.
Válsd meg tehát testvérünk a
belépőt, hogy te is áldozhass
a jéteknység oltárán és imád
együtt szállhasson fel a nagy
ünnepeken a Mindenhatóhoz a
kis árva ama őszinte imával,
melék az ő ártatlan ajkáról
szállnak fel Hozzá minden jó-
tevőért.

— A Pesti Chevra Kadisa
Aggok Házának Hungária-
körúti templomában a tem-
plom-ülsők árusítása az ősi
nagy ünnepekre megkezdődött.

— Az újlépülő Fluórvaház,
VII., Vilma királynő-ut 25.
templomjegyeknek árusítását
megkezdte. Szeretettel kéri,
hogy a mulhoz hasonlóan
megrendezendő fényes isten-
tiszteléshez, elsőrangú kántor
és a művészi vezetés melletti
árvaházi kórus fellépével,
jegyet mielőbb biztosítani
szíveskedjék. T.: 221-207.

ENGLÄNDER SÜTÖDE

Orth. rabbiság felügyelete alatt.

Kétszersült, pék- és cukrászsütemények

Alkalmi rendeléseket vállalunk. VIII., Karácsony S.-u. 1. (Teleki-tér
sarok) Telefon: 336-757. Fiók a régi helyen Népszínház-u. 22.

SIRKÖ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árak!

Reiner Hugó

FOGÁSZATI MŰTERME
UJRA MEGNYILT!
VI., Eötvös-u. 33. I. em. 8.

Perzsaszőnyegek

VÉTIEL UNGAR Király-u. 14. és
ELADÁS Rakóczi-ut 24

DOHÁNYUTCAI templomban
Kőrli és női ülése eladó. Esetleg
ünnepekre bérbeadó. Telefon-
szám: 128-836.

Kántorok és előimádkozók,

akik a főünnepekre vidéki
közsegekben funkciót vállalná-
nak, jelentkezzenek az Orszá-
gos Iroda Hitéleti Ügyosztályán
(Síp-utca 12., II. emelet 36.).

CSERÉPKÁLYHÁK, KANDALÓK

Árakast, javítást vállalom.
Kerlész Imre kályhamester, IV.
Molnár-u. 11. Tel.: 385-119.

Kellemes hangú

vidéki, orthodox, halibos gya-
korlott bal tífli, vállalkozó Jónin
Nojroimra előimádkozást na-
gyobb hitközségben is. „Bal
Muszka” jellegre a kiadóra.

**Töltsd az ünnepeket
Budakeszin
a híres orth. paksi
penzióban.**

Mérsékelt árak. Kellemes, jó-
hangú előimádkozó. Előjegyzé-
seket csak szept. 10-ig vállá-
lok. Virágvilág-utca 2.

ÜZVEGY, 39 EVES IPAROS (volt
munkaszolgálatos) bizalmi munkakört
teljesen, mellékesen lakásért vagy
állást vállalkozni, hogy új életet kezd-
hessen. „Informáló és kezesség mel-
letti” jellegre a kiadóra.

ÖNÁLLÓ, gyakorlott számlázó,
könyvelő tisztviselőt (női) ke-
resünk. Jellege „Tezsi 33” a
kiadóra.

Üdülés, pihenés, gyógyulás,
détá, GYERMEKÜDÜLTETÉS
egész éven át, a magaslatti hely-
lyen fekvő Noémi penzióban.
Elsőrendű orth. ellátás, folyó-
vizes szobák. Ünnepekre elő-
jegyzés. Felső-u. 11. (Cédrus-
utca 5/B.) Telefon: 161-812.

Főzni tudó

Középkorú nő keresek, aki nagymo-
sáson és nagytekercsítésen kívül, 3
tanu családján minden elvált. Je-
lentkezés: Wesselényi-utca 10. I. sz. 7.
Berzel 8-9-ra.

KETESÉK orth. kóser kosztot privát
helyen, lehetőleg a Nyugati közelé-
ben. Ajánlatokat „Kóser” jellegre
alatt a kiadóra kérem.

A Budai Izr. Hittközség templomai és imahelyiségei üléseinek bérbeadás

augusztus 31-én kezdődik. Ez évben a III., Kunfi Zsigmond-u. 49. és a XI., Boesky-ut 37. sz. alatti Állandó Templomaiban, valamint a II., Fő-utca 12. és a Torockó-ut 6/b. és a Szabad-sághegyen, a hívőkkel majd közlendő helyen lévő imaházai-ban tart főünnepi isentiszteletet a Budai Hittközség. A Kunfi Zsigmond-utcai templom és a Fő-utca 12. szám alatti imaház üléseit Fő-utca 12. i. alatti hivatali helyiségekben, a légy-mányosi templom üléseit pedig az ottani körzeti templom irodájában árusítják. A múlt évi bérleti előpótlói jogukat augusztus 31-én és szeptember 1-7-ig érvényesíthetik, a szabad jegyadás pedig szeptember 8., 9., 10., 11. és 12-én történik, mindenkor 8-14 óra között. A Torockó-ut 6/b. sz. alatti, továbbá a Szabad-ság-hegyen közlendő imaházak jegyeinek eladása szeptember 7-12-én a helyszínen történik.

EGYEDÜLLŐ, középhora nő háztartást vezet, egyedül álló annak házában is segíthet. Gyermek nem hátrány. Vidékre és mennek. „Nőem-angol” jel-igére a kiadóba.

HÉT egyetemi hallgató Rom-belvárosi háztartásának rend-bentartására és háztartásának vezetésére keresek 35-40 kő-rüli egyedülálló írt. urinas-szonyt, vagy urileányt. „Szeptember 1-re” jel. a kiadóba.

PERFECT nővel azonnal fel-vételre. Jelentkezés reggel 8-10-ig. Székely, Rákóczi-ut 63. Kézimunkaüzletben.

EGY-KÉT SZORÁS LAKÁST, komfortosnak keresek, esetleg alhételel, rituális konyha-hasz-nalattal, bellerületen. Fennkel, Dob-u. 27. szám.

Középkori intelligens uriaszony háztartásnak, anyahelyettesnek aján-lódik sokféle gyakorlati, női csak-dhoz. „Kellene otthon” jel-igére a kiadóba.

TANULÓ-KISLÁNYT (vidéki) a ma-gasbörzse vendég elköltöztetésre, szűkösökkel lakásban, V., Thury-ut 10. 1. 2. Holmann Rozsán.

GYERMEKSZERZŐ uriaszony 3-7 éves gyermekekkel háztartásban leg-inkább, otthon. „Léptározni otthon” jel-igére a kiadóba.

Perfekt gyors- és gépirónő éntes, kezdő háztartásnak aján-lom. Szorultatkozó elnyitva. Budapest, VI., Nyúty-u. 34. III. M.

Fischl György

17 éves, fiatal, erőteljes zsi-dó ifjú. A VAC- legjobb és legnagyobb tehetségű asztali-tennisz játékos. Egy végzetes operáció után halt meg. Példa-képe volt a tehetséges, szorgalmas és hű zsidó sportolónak. A magyar asztalitenisz sportnak egyik legnagyobb reménysége. Meghalt és halála mély gyászt hagyott a VAC minden sporto-lójának szívében. Emléke örökké élni fog és a VAC nem fogja soha elfelejteni.

Pénteken, augusztus 22-én temették el a nagytehetségű ifjú sportolót. Temetésén meg-jelen a VAC asztalitenisz szak-osztálya teljes számban és annak vezetője, Duxler József tanár bevezetelte a VAC ne-vében.

— P. I. M. alkalmasságait, központi összeköttetés hiánya augusztus 31-én tartotta az ügyvezető elnökséget tartó-ujtó halálát, melynek so-rán megüszkáltak: Szilágyi Sándor fűv. hat. bizottsági tag, edző, Orbán Gábor a ö-mik, Valentin László titkár, Galbéri Miklós, Wicks János, Lány János, Dán László bizott-sági tagok. Demetres Miklos ügyvezető bevezetőjében az elő-járásnak minden minden jogos bíróság és az elnökség köztö-tés megadta, így meg, majd beiktatva a bírósághoz az újannak megválasztott elnököt. Szil-ágyi Sándor sajtóközlemény bevez-dében a bíróságot volt a régi sajtóközlemény megadta és a jelenlegi új elnököt köztö-tés és bizottság a megjelenteket, hogy a sajtóközlemény megadta mai ésszerűsége megoldja az ekje toronyozó problémákat. Valen-tin László titkár az újak nevé-ben köszöntö meg a közársak bizottságot. Az írás a hitközségi ügyek szorok és a zsidó egy-ség és szolidaritás hangozatá-sával élt végül.

— **Belvárosi** a Goldmark-teniszközpont. A Pesti Izraelita Hittközség Áll. org. Goldmark Károly zeneiskolájába a beira-tások augusztus 28-tól kezdve köznaponként délután 3-6 óra közli folynak Fővös-utca 31. alatti helyiségében. A tanítás kezdete szeptember 4-én, csü-vörtökön.

— **Óránai** Freudiger Károly halála. Mára Svájcból jelentik. Montreuxban a napokban meg-halt Óránai Freudiger Károly, aki ott nemzetülként élt. Holt-testét Zürichbe szállították és augusztus 18-án helyezték örök nyugalomra az orthodox rítus szerint. Óránai Freudiger Károly az orthodox zsidó közö-ségben szereplő három Freudi-ger testvér között a legifjabb volt.

— **Házasság.** Deutsch E. Tab és Kálmán Mór Budapest, főváros 31-én, vasárnap d. u. 1/8 órákor tartják esküvőjüket a Nagyfüvaros u. 3/b. Kaufman templomban, melyre ezúttal hívják meg összes rokon, barát és ismerőseiket. (Minden külön értesítési helyett)

— **Aszonny.** A Pesti Ch. v. a Kadis névű német aszonny, jótékony cára 25. évkörét kapta, melyet ezúttal nyújt.

HÁZASPAIRAL tiszta szoba, esetleg előtérrel, tanulóknak is kiadó. Erdő-lődi ker. d. u. 53. Szécsen közér. Schmitt. József-ker. 23. IV. e. 10.

Középkori nő kisebb háztartásba beiktatással elhelyezkedne szerény szorultatkozó. Rákóczi-ut 80. I. 2.

KEMESK meghibázó, komoly ház-vezető, aki középmezias háztar-tást önállóan tudna vezetni. Szerény, komoly nő, kerek mére hozattar-tója, otthona tiszta. Lukács Ar-soldat, Erd. Orszá-ut 28.

ISKOLA társaságában egy vagy két jószakbólvaló fiúnak vagy leányának igazi otthon adnék, zongorá, angol tanítás sal. „Ügyvéd felesége” jel-igére a kiadóba.

FELSZÖRHA, vagy leányom var-nat, jótékonyan vállalkoz, esetleg házior magok. Szendrői Mór, Elmér-utca 6. II. 20.

KIMONDOFTAN mi helyen otthoni nyelven 1-2 személy részére. „Pestben mi” jel-igére a kiadóba.

2 NŐTESTVÉRT vagy 2 barátot in-gyeren lelkészrel vennék lakástel-őseletet háztartás lakásában. „Pestben mi” jel-igére a kiadóba.

ELVESZETT hozzátartozójáról élethű portrét fest jönné mű-vész. Teréz-ker. 22., III. 10.

A HAPOEL M. S. E. hírei

A nemrég megindult aktivitás eredményeképpen egyre többen jelentkeznek röplabda, futball, aszt., torna, székely, box, darts, tenis, birkózó, karate és ping-pong szakosztálya-inba.

Augusztus 15-én az FTC-pályán ro-munkánk jel lelkészrel vállalkoz. Lelk-szer dartsban a Magyar Állami Szövetség 50 éves jubileumának méltó rendezést rendeztek.

Röplabda: Női csapatunk a VII. ker.ületi lakás-kaport vívott közéleti-ben az első helyet érte el és így meg-nyerte az értekez. díjat. Férficsapa-tunk a 10 részvevő csapat közül a 4-ik lett.

Ping-pong: Augusztus 24-én ren-dezött házibajnokságunk iránt nagy ér-deklődés mutatunk meg. A 40 részt-vevő közül 4 játékos került a döntőbe. Végeredmény: 1. Grünberger 5 győzelem; 2. Berkovits 4 győzelem; 3., 4. és 5. Dániel, Székely, és Füst 2-2 győzelem; 6. Fekete győzelem nélkül. A helyezettök között 2 zsidó szervezetek értekez. díjat kapják.

EGYEDÜLLŐ, 26 éves, molett, fekete, dolgozó asszony idős és társ-ság hiányában ezúttal keresi mel-letek. Férfit ismeretségi.

házasság céljából

Válaszokat „Szimpátiá” jel-igére a kiadóba.

VIDÉKI, jószakult kereskedő oly kimondottan kellemes kül-sejű, nem alacsony, intelligens asszonyt keres feleségül, 38-ig, ki szigorúan orth. követelmény-nek megfelel. „Idéa” jel-igére a kiadóba.

Csinos, magas bágy ismeret-ség hiányában megismerkedne 45-60-ig, jól szituált, komoly urimberrel. Leveleket „Házas-ság 220” jel-igére a kiadóba.

Jómegjelenésű, elszárga szabónő férjet keres intelligens, ötvenen felüli ipa-ros vagy más, egzisztenciával rendelkező. „Szakmai előny-hen” jel-igére a kiadóba.

22 ÉVES, egyedülálló fiatalem-ber, kinek jönné férfitársab-sága van, korban hozzáillő csinos, házias leány ismeretsé-gét keresi házasság céljából. Üzletem kibővítéséhez ho-zománynak volna szükségem. „Vidéki nagyváros” jel-igére a kiadóba.

24 éves, kissé erős, szép, jó-módot, házias, vidéki árva-leány, 10.-15.000 rel, hozzáillő, jószakult férfinak férjhezmen-ne, 35-ig. „Esetleg beindulhat” jel-igére Boros hirdetőbe, VI. Andrassy-ut 54.

FÉRJHEZMENNÉK — 28 éves, egyedülmaradt leány vagyok — hozzáillő urhoz. Önálló keres-seltek bírok és ingatlanom van. Válaszokat Nemes hirdetőbe-lin, „Ismeretség hiányában” jel-igére Makó.

EGYEDÜLMARADT, 43 éves, jómegjelenésű, intelligens ke-rekedő, 20.000 forinttal, ko-moly üzleti beindulhat. Teljes című leveleket „Diszkrét” jel-igére a kiadóba.

A DUNANTUL nagyobb váro-sában, 50 éves testikereskedő, jó üzleti érzéssel megindulhat, vagy beindulhat. Üzletem fej-leztetéséhez bizonyos tőkére van szükségem. „Nagyon megbe-esültem” jel-igére a kiadóba.

SZEPNEK MONDOTT művelő, fiatalos, ötvenes özvegy-asszony

FÉRJHEZMENNÉ „Kétszobás lakás van” jel-igére a kiadóba.

DEPORTÁLT özvegye, csinos, 53 éves, üzlettel, lakással ren-dekező.

férjet keres

„Intelligens” jel. a kiadóba.

Művészi siremlékek nagy választékban
BOROS JÓZSEF VII. ker., Dob-utca 2. sz.
Telefon: 227-668.

